

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΕΤ • ΤΕΥΧΟΣ 11 • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2007

· Χ̅ς Βροτ̅ω θεις̅ εν̅ φ̅ατ̅η̅ κ̅ει̅ται Βρεφ̅ος̅

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίων»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικουρωσιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Ἡ Ἱ. Μονὴ Βατοπαιδίου στὸ Ἅγιον Ὄρος διαθέτει μία πολὺ πλούσια βιβλιοθήκη μὲ πολλὰ χειρόγραφα, σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι περγαμηνά, ὅπως αὐτὸ ἀπὸ τὸ ὁποῖο προέρχεται ἡ μικρογραφία ποὺ κοσμεῖ τὸ ἐξώφυλλο αὐτοῦ τοῦ τεύχους. Πρόκειται γὰρ τὸ χειρόγραφο ἀριθμ. 937 ποὺ χρονολογεῖται στὸ 1360 περίπου. Εἰκονίζει αὐτὸ ποὺ ὁ Ἰωάννης Μοναχὸς ἀναφέρει γιὰ τοὺς μάγους (Ἦχος πλ. α'): «Μάγοι Περσῶν Βασιλεῖς, ἐπιγνόντες σαφῶς, τὸν ἐπὶ γῆς τεχθέντα, Βασιλέα οὐράνιον, ὑπὸ λαμπροῦ ἀστέρος ἐλκόμενοι, ἔφθασαν ἐν Βηθλεέμ, δῶρα προσφέροντες ἔγκριτα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν καὶ πεσόντες προσεκύνησαν· εἶδον γὰρ ἐν τῷ σπηλαίῳ βρέφος κείμενον τὸν ἄχρονον».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου σελ. 3

Ὁ Θεὸς καὶ ὁ Γοῦντι Ἄλεν

Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα..... σελ. 4-5

Χριστουγεννιάτικα σημεῖωματα

Μ.Γ. Βαρβούνης..... σελ. 6

Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν σελ. 7-9

Ἀφιέρωμα στὸν Ἱ. Χρυσόστομο

Ἀρχιμ. Σωφρονίου Γκουτζίνη σελ. 10-12

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

ὁ Θεολόγος τῆς Εὐχαριστίας

Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Σάππου σελ. 13-15

Δύναμη Εἰρηνευτικῆ

Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου σελ. 16-17

Ἡ Θεοτόκος στὴν ὕμνογραφία

τοῦ ἁγ. Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ

Πρωτ. Δημητρίου Ἀθανασίου σελ. 18-20

Προεόρτιος λόγος...

Πρωτ. Κωνσταντίνου Καλλιανοῦ σελ. 21

Τὸ ἔθιμο τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου

Σταυροῦ σὲ θάλασσες καὶ ποτάμια

Πρωτ. Θεμιστοκλέους Χριστοδούλου..... σελ. 22-23

Καταργεῖται τὸ Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. σελ. 24-26

Εἰδήσεις καὶ Σχόλια

Κωνσταντίνου Χολέβα..... σελ. 27-28

Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις σελ. 29

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ:

Πρωτ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη σελ. 30

Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα σελ. 31

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Τὰ παιδιά τῆς Ἑνορίας σου πηγαίνουν κάθε μέρα στο Σχολεῖο ἢ σέ Σχολεῖα. Ὅ,τι γιά σένα εἶναι ὁ Ναός, εἶναι γιά τὰ παιδιά τὸ Σχολεῖο. Ὁ Ναός τῆς γνώσης καὶ τῆς μόρφωσης. Καθημερινή φοίτηση. Γιά ἓνα ὀλόκληρο χρόνο. Γιά χρόνια ὀλόκληρα.

Ὅσο τὸ ἐπιτρέπει ἀκόμη ἡ Πολιτεία, νὰ ἐπισκέπτεσαι τὸ Σχολεῖο ἢ τὰ Σχολεῖα τῆς ἐνορίας σου. Ὅχι μόνο τὴν πρώτη μέρα ἑναρξης τῶν μαθημάτων, γιά νὰ τελέσεις τὸν καθιερωμένο Ἄγιασμό. Φρόντισε νὰ ἐπισκέπτεσαι τὸ Σχολεῖο καὶ τοὺς μαθητές του, σέ τακτὰ χρονικά διαστήματα. Ἄλλοτε, γιά νὰ ἐπικοινωνήσεις μέ τοὺς δασκάλους καὶ ἄλλοτε μέ τὰ παιδιά.

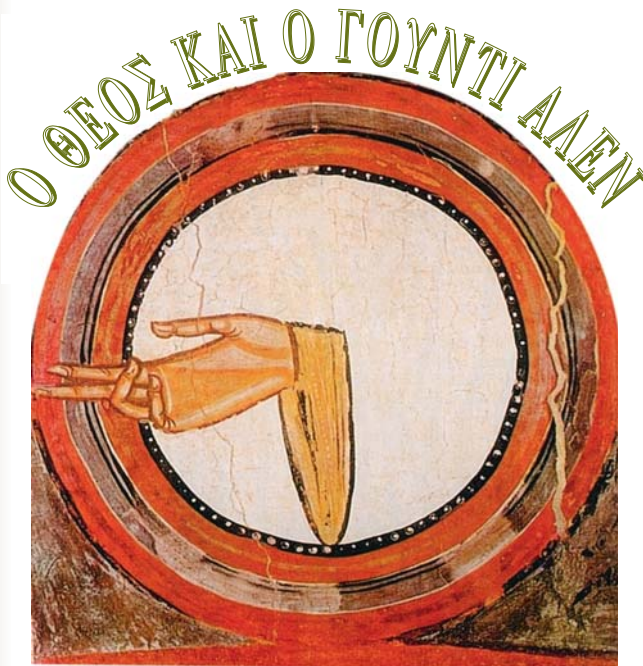
Ἐάν ὑπάρξει δυσκολία πρόσβασης καὶ ἐπίσκεψης στο Σχολεῖο, γιά λόγους ἀνεξάρτητους ἀπὸ τὴ δική σου θέληση, φρόντισε νὰ εἶσαι ἐνήμερος γιά τὴ σχολική ζωὴ τῶν παιδιῶν καὶ «ἀρνίων» τῆς ἐνορίας σου. Χρήσιμο ἔργαλειο, γιά τὴν ἐνημέρωσή σου αὐτή, μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ Σύλλογος Γονέων καὶ Κηδεμόνων τοῦ Σχολείου. Ὡς γονεὺς, ἄλλωστε, ἔχεις καὶ σὺ τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς στο Σύλλογο αὐτό. Φρόντισε νὰ ἔχεις παρουσία καὶ λόγο στὶς συνεδριάσεις τοῦ Συλλόγου αὐτοῦ. Καὶ ὄχι μόνο. Γίνε ἡ ψυχὴ καὶ ὁ ἔμπνευστής του. Πολλοὶ γονεῖς δὲν ἔχουν συνήθως οὔτε λόγο οὔτε οὐσια-

στικά ἐνδιαφέροντα γιά τὰ παιδιά τους, πέρα ἀπὸ τὴ σωματικὴ τους υἰγεία καὶ ἀκεραιότητα. Σὺ, ὅμως, ὡς πνευματικὸς πατέρας τῶν παιδιῶν τῆς ἐνορίας σου εἶσαι σέ θέση νὰ γνωρίζεις καὶ νὰ ὑποστηρίζεις τὰ πραγματικά καὶ οὐσιαστικά ἐνδιαφέροντα τῶν παιδιῶν.

Ἡ παρουσία σου καὶ τὸ ἐνδιαφέρον σου γιά τὰ παιδιά τοῦ Σχολείου πρέπει νὰ ἔχουν πάντοτε οἰκοδομητικὸ χαρακτήρα. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πολλῶν γιά τὰ κοινὰ μολύνεται ἀπὸ διάφορα «παράσιτα», ὅπως εἶναι ἡ κοσμικότητα, ὁ κομματισμός, ἡ προβολὴ κ.λπ. Φρόντισε, ἡ παρουσία σου νὰ εἶναι πάντοτε εἰρηνευτικὴ, συμβιβαστικὴ καὶ δημιουργικὴ. Ἡ κριτικὴ, ὁ ἀναθεματισμός, ἡ κατακραυγὴ εἶναι εὐκόλες καὶ ἀνέξοδες συμπεριφορές. Τὸ δύσκολο εἶναι ἡ δημιουργία, ἡ ἀπεμπλοκὴ, ἡ περαιτέρω πρόοδος καὶ προκοπὴ τῶν παιδιῶν καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου τῆς ἐνορίας σου.

Τὸ Σχολεῖο εἶναι ἓνας «ἀγρός» (Ματθ. ιγ' 24). Σ' αὐτὸν τὸν «ἀγρό», δὲν σπέρνεται μόνο ἡ γνώση καὶ τὰ γράμματα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ «ζιζάνια», τὰ ὁποῖα σπέρνει «ὁ ἐχθρός, ἐν τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους» (ὁπ.π. 25).

Με πολλές εὐχές
† Ὁ Α. Ε.

Ἀξιότιμε κ. Ἄλεν,
καλή σας μέρα

Ἀπευθύνομαι σήμερα σὲ σᾶς, τὸν πιὸ γνωστὸ ἠθοποιὸ ὄλου τοῦ κόσμου, μὲ πολλή συστολή. Γιὰ νὰ ἐκφράσω τὶς εὐχαριστίες τῆς χώρας μας, πού, ὅπως δημοσιοποιήθηκε, τὴν ξαναεπισκέπτεσθε, στὰ τέλη Δεκεμβρίου· ὡς μουσικὸς αὐτῆ τῆ φορά, γιὰ νὰ μᾶς διασκεδάσετε μὲ τὸ κλαρινέτο σας. Ἄλλὰ θέλω νὰ σᾶς μεταφέρω καὶ τὴν εὐαρέσκεια τοῦ Ἀφεντικού πού ἐκπροσωπῶ, τοῦ Θεοῦ, πού Τὸν θυμᾶστε συχνὰ καὶ ἀναφέρεστε σ' Αὐτόν.

Βέβαια κάποιες ἀτάκες σας πού Τὸν ἀφοροῦν, εἶναι πολλές φορές ἀρκετὰ τολμηρὲς καὶ προκλητικὲς. Ἴσως φταῖνε οἱ διαστρεβλώσεις τῶν ΜΜΕ, ἴσως δὲν ὑπάρχει ἀρκετὴ νηφαλιότητα ὅταν τὶς λέτε, κάποιου κρασι παραπάνω –δὲν ξέρω τί νὰ πῶ!... Καὶ τὶς παίρνουν μετὰ οἱ δημοσιογράφοι καὶ μᾶς τὶς ξεροκοπανᾶνε ἀσταμάτητα.

Εἶπατε κάποτε, καὶ τὸ ἀκοῦμε συνέχεια σ' ὅλους τοὺς τόνους: «Ἄν μπορούσε ὁ Θεὸς νὰ μοῦ δώσει ἓνα ξεκάθαρο σημάδι ὅτι ὑπάρχει! Κάτι σὰν μιὰ κατάθεση ἑκατομμυρίων δολαρίων στὸν Τραπεζικὸ μου λογαριασμὸ στὴν Ἑλβετία». Ἀρκετὰ τιμη-

τικὸ γιὰ «τὸ Ἀφεντικό», ἀφοῦ δὲν ἀμφισβητεῖτε τὰ πλούτη Του καὶ τὸ μεγαλεῖο Του. Σᾶς εὐχαριστεῖ θερμά. Καί, σᾶς βεβαιώνω, δὲν κρατᾶει κακία γιὰ τὸ «σκεπτικισμὸ» σας. Εἶναι ἐξάλλου τόσο γενναιόδωρος καὶ καλωσυνάτος, καὶ δὲν ταλαντεύτηκε καθόλου ἐπὶ τῆς οὐσίας. Ἀπὸ μέρους μου, ὅμως, σκέφτηκα νὰ θέσω ὑπόψη σας κάποια χρήσιμα «διαδικαστικά»:

1. Ἐπειδὴ τὸ ποσὸ πού θέλει νὰ σᾶς ἐμπιστευθεῖ εἶναι ἀσύγκριτα πιὸ σημαντικὸ ἀπ' ὅ,τι φαντάζεστε σεῖς σήμερα, εἶναι, πιστεύω, σωστὸ νὰ ἀπευθυνθεῖτε κατευθεῖαν στὸν Ἴδιο. Γιὰ νὰ δείξετε τὴν εὐγένειά σας καὶ νὰ ἔχετε ἀμεσότερα ἀποτελέσματα. Ἐπίσης, ὅπως πολὺ καλὰ

Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

ἀντιλαμβάνεστε, μὲ τὴν ἐξυπνάδα πού σᾶς διακρίνει, σᾶς συνιστῶ, ἢ ἐπιστολή σας πρὸς Αὐτόν νὰ εἶναι γραμμένη στὴ γλώσσα Του. Φροντίστε λοιπόν, νὰ μάθετε τὴ «γλώσσα τοῦ Θεοῦ» ὅσο πιὸ καλὰ γίνεται. Ἀκόμη καὶ τὶς λεπτότερες ἀποχρώσεις καὶ τοὺς ἰδιωματισμούς, ἀφοῦ ἐκεῖ φαίνεται τὸ πόσο δουλέψαμε γιὰ τὴ γλώσσα αὐτή. Τρόπους καὶ μεθόδους θὰ βρεῖτε. Ἐγὼ ἀπλῶς σᾶς προτείνω: νὰ συχνάζετε σὲ μέρη πού μιλοῦν αὐτῆ τῆ γλώσσα π.χ. σὲ ἐκκλησίες, σὲ κηρύγματα, σὲ προσκυνήματα, σὲ φιλανθρωπικὲς δραστηριότητες· νὰ διαβάζετε τὸ Εὐαγγέλιο καὶ πολλὰ θρησκευτικὰ βιβλία· νὰ ἐξασκεῖστε καὶ νὰ πιάνετε συνέχεια κουβέντα στὴ γλώσσα αὐτή, γιὰ νὰ τὴν ἐμπεδώσετε, νὰ τὴ μιλάτε ἄνετα. Ἄλλὰ καὶ ὅλες σας οἱ προσευχὲς νὰ εἶναι ἐφαρμογὴ καὶ προέκταση αὐτῆς τῆς προσπάθειάς σας.

2. Ὅταν μὲ τὸ καλὸ ἐτοιμάσετε τὸ ἔγγραφο σας (προσοχή: «Τὸ Ἀφεντικό» εἶναι πανέξυπνο καὶ θὰ καταλάβει ἂν προέρχεται ἀπὸ σᾶς ἢ παπαγαλίσατε προσωρινὰ κάποια στερεότυπα) μὴν παραλείψετε νὰ σημειώσετε τὴ «χρηματοπι-

στωτική σας ικανότητα». Και να αναφέρετε συγκεκριμένα περιστατικά φερεγγυότητας και σωστής διαχείρισης, ὅσων σᾶς ἔχουν ἐμπιστευθεῖ στὸ παρελθόν. Εἴτε σᾶς τὰ ἐμπιστεύθηκε Αὐτός (ὁ Θεός) π.χ. τὶς τόσες δυνατότητες, τὰ τόσα χαρίσματα, τὰ ταλέντα πού ἔχετε κ.λπ.: εἴτε κάποιες προσωπικές σας (αὐτὲς μετροῦν περισσότερο, γιατί δείχνουν πιὸ καθαρὰ τὴ βούλησή σας) θυσίες γιὰ κάποιους συνανθρώπους μας: ἑλεημοσύνες, φιλανθρωπίες κ.λπ.: εἴτε κάποιες ἄλλες ἀφανεῖς προσωπικές σας προσπάθειες: νηστείες, προσευχές, γονυκλισίες κ.ἄ. και κάθε ἄλλη ἀρετὴ πού ἀγωνιστήκατε και ἀποκτήσατε.

3 Ἄν δὲν ἔχετε μέχρι σήμερα ἐξασφαλίσει «χρηματοπιστωτική ικανότητα», μὴν ἀπογοητεύεσθε. Δόξα τῷ Θεῷ! –εἴσαστε ἀκόμη τόσο θαλερός! Φροντίστε σύντομα νὰ βρεῖτε ἐγγυητὲς πού θὰ ὑπογράψουν γιὰ σᾶς. Καὶ –μεταξύ μας– «τὸ Ἄφεντικό» ἔχει και σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο μιὰ ἰδιοτυπία: Προτιμᾷει κι ἐμπιστεύεται περισσότερο στὸ τί θὰ πεῖ ὁ κάθε... κουρελής· αὐτοὺς ...πού δὲν ἔχουν στὸν ἥλιο μοῖρα! Ἄκόμη-ἀκόμη και τοὺς «πεθαμένους, πού ἀφουγκράζονται τὰ ἀποδῶ». Δηλαδή, γιὰ

νὰ καταλάβετε καλύτερα, γιατί ἴσως δὲν ξέρετε πολλὰ γιὰ τοὺς «ἀκούοντες κεκοιμημένους», τοὺς Ἁγίους ἐννοῶ. Αὐτοὶ ὄχι μόνο θὰ ἐγγυηθοῦν, ὅταν τοὺς τὸ ζητήσετε (στὴ γλώσσα τους, φυσικά), ἀλλὰ εἶναι πάρα πολὺ πρόθυμοι νὰ σᾶς ἐξυπηρετήσουν. Θὰ τὸ χαροῦν! Καὶ θὰ χαρεῖτε κι ἐσεῖς!

Ἄν στὰ λίγα πού σᾶς ἔγραψα, σκοντάψετε, μὴν ἀποθαρρύνεσθε. Προσπαθήστε πάλι και πάλι: πάντα σ' αὐτὴ τὴν «κατεῦθυνση». Καὶ τὸ ποσὸ θὰ κατατεθεῖ σίγουρα. Καὶ μιᾶς και γνωριστήκαμε, κ. Γοῦντι, νὰ σᾶς πῶ κι ἓνα μυστικό «τοῦ Ἄφεντικού»: Σᾶς ἀγαπάει πολὺ! Καὶ ἓνα μεγάλο –μυθικὸ ποσὸ τὸ ἔχει κιόλας καταθέσει. Ἄλλὰ ἴσως ἡ γνωστὴ μυωπία σας νὰ σᾶς ἐμποδίζει νὰ τὸ δεῖτε εὐκρινῶς· και ἀπλῶς «στέκεστε» μέχρι τώρα μόνο σὲ κάποια ἀπὸ τὰ πολλὰ μηδενικά πού ἀκολουθοῦν. Κοιτᾶτε καλύτερα τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν Ἀρχή. Γιατί ἡ Ἀρχὴ δίνει ἀξία σ' ὅλα ὅσα ἀκολουθοῦν. Καὶ ἀσφαλῶς και στίς «δικές σας» καταθέσεις.

Φιλικὰ
π. Γρηγόριος Λίχας

Περισσότερο ἀπὸ τὸ... πᾶν!

Μήπως και σήμερα, πολλοὶ ἄνθρωποι, δὲν περιφρονοῦμε τὸν Σωτήρα ἢ και Τὸν ἀπωθοῦμε και Τοῦ προσφέρουμε –ὅπως τότε– στάβλο και στήν συνέχεια σταυρό; Δὲν ἔχει διαθέσιμο χῶρο ἢ ἀνθρώπινη καρδιά γιὰ τὸν λυτρωτὴ, τὸν Δημιουργό της! Ὁ ποιητὴς τῶν ὄλων οὐκ εἶχε ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ, ὡς ὅτου ἀνάπαυσε τ' ἄχραντα Μέλη Του στὸ ἰκρίωμα τοῦ Γολγοθᾶ...

Δύο χιλιάδες ἐπτὰ χρόνια διέρρευσαν ἀπὸ τότε. Σκληροτράχηλος ὁ ἄνθρωπος –τὸ σχῆμα ὀξύμωρο– δέχεται πρόθυμα και φιλοξενεῖ στήν καρδιά του τόσο

ἄλλους ἐπισκέπτες τόσες «θεότητες», τῶν ὁποίων τὰ εἰδῶλα και τὰ ξόανα προσκυνεῖ... Οἱ περισσότεροι πιστεύουμε σ' ἓναν ἀπόντα, παρὰ στὸν Παρόντα Χριστό! Δὲν κατάλαβαν πολλοὶ ἀκόμη ποιόν «φιλοξένησε ἡ γῆ μας στὸ πρόσωπο τοῦ Βρέφους τῆς Βηθλεέμ. Ἀλήθεια, πόσο λίγο Τὸν γνωρίζουμε και πόσο πολὺ Τὸν ἀγνοοῦμε!...

Κατὰ τὴν ἐπέτειο τῆς Γεννήσεώς Του, ἄραγε, Τὸν καλέσαμε στήν φάτνη τῆς ψυχῆς. Θὰ εἶναι γιὰ μᾶς –ἀσφαλῶς–, τὸ πᾶν και... περισσότερο ἀπὸ τὸ πᾶν!

Μανώλης Μελινός

Η έορτή τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου, στὶς 25 Δεκεμβρίου, γιορταζόταν ἀνέκαθεν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ μὲ σεβασμὸ, εὐλάβεια καὶ πίστη, ἀλλὰ καὶ ὡς ὀρόσημο τῆς ἑλληνικῆς παραδοσιακῆς ζωῆς, στὸ σύνολό της. Εἶναι γνωστὸ ὅτι στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνα, μετὰ τὴν σπορὰ καὶ τὴν ἐλαιοσυγκομιδῆ, ὁ Ἕλληνας φρόντιζε νὰ ἀναδομεῖ τοὺς οἰκογενειακοὺς καὶ τοὺς συγγενικοὺς δεσμοὺς του, γιορτάζοντας τὰ Χριστούγεννα σὲ μιὰ εὐλογημένη οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα, μὲ τὰ ἔθιμα τῶν προγόνων του καὶ μὲ συνήθειες καθγιασμένες ἀπὸ τὴν εὐσέβεια πολλῶν γενεῶν. Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, οἱ συνθήκες αὐτὲς διαφοροποιήθηκαν. Νέα ἦθη καὶ ἔθιμα εἰσῆλθαν στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, καὶ ἐν μέρει ἐκτόπισαν ἢ διαφοροποίησαν τὰ πατροπαράδοτα. Ἡ τηλεόραση ἄρχισε ραγδαία νὰ ἀποδομεῖ τὸν λαϊκὸ πολιτισμὸ, εἰσάγοντας νέα στοιχεῖα καὶ δεδομένα ἀπὸ ἄλλους, ξένους πολιτι-

Παπαδιαμάντης στὰ ἑορταστικὰ διηγήματά του. Συνεχίζουμε νὰ ἐλπίζουμε στὸ θεῖο βρέφος, νὰ ὀδηγούμαστε ἀπὸ τὸ ἀστέρι τῶν Χριστουγέννων καὶ νὰ σκύβουμε εὐλαβικά, προσκυνώντας μαζὶ μὲ τοὺς Μάγους. Κι ἂν ἄλλαξαν οἱ ἐξωτερικὲς ἐκδηλώσεις, ἢ πίστη ποὺ θερμαίνει τὴν ψυχὴ παραμένει πάντοτε θερμουργός, καὶ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου γιγαντώνεται.

Μέσα στὸν ὀρμαγδὸ τῶν παγκοσμίων ἐξελίξεων, ὁ λαὸς μας στρέφεται ξανά στὴν μόνη σταθερὴ καὶ ἀδιαμφισβήτητη πραγματικότητά του, τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας. Ἐπανακάμπει στὴν πίστη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν πατέρων του, γιὰ νὰ βρεῖ ἄγκυρα καὶ λιμάνι εὐδίου, μέσα στὸ τρικυμισμένο πέλαγος τῆς καθημερινότητάς του. Γι' αὐτὸ καὶ παρατηρεῖται, τὰ τελευταῖα χρόνια, μιὰ γενικότερη στροφὴ πρὸς τὰ παραδεδομένα καὶ μιὰ ἀναζωογόνηση τῆς λαϊκῆς θρησκευτικῆς πίστεως.

Στὴν διαδικασία αὐτῆ, τὰ χριστουγεννιάτικα ἔθιμα κρατοῦν πρωταγωνιστικὸ ρόλο. Γύρω ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴ ἔστια καὶ τὸ ἑορταστικὸ τραπέζι, μετὰ τὴν εὐφροσύνη τῆς χριστουγεννιάτικης θείας λειτουργίας, οἱ Ἕλληνες ἀνακαλύπτουν ξανά τὴν ἀξία τῶν ἔθιμων τους, ἀνακαλοῦν παλαιὲς μορφὲς ζωῆς καὶ βιώνουν ὀλόφρεσκῆ τὴν παράδοσή τους. Γεύσεις καὶ ὁσμές, ἀκούσματα καὶ εὐχές, ἀντιλήψεις καὶ ἔθιμικὲς πρακτικὲς ἀποτελοῦν τὸν ἀσφαλτὴ μῖτο ποὺ δένει τὸ παρελθὸν μὲ τὸ πα-

Χριστουγεννιάτικα σημειώματα

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Ἄναπληρωτῆς Καθηγητῆς
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

σμούς. Ἐν μέρει ἐπίσης τὰ ἔθιμά μας ἐξευρωπαϊστήκαν, δηλαδὴ ἀποϊεροποιήθηκαν, καθὼς διεράγη ἢ ἐνόηθη μεταξὺ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ κοινωνικοῦ γεγονότος, ποὺ γιὰ τὸ Γένος μας ἦταν αὐτονόητα καὶ προαπαιτούμενη.

Οἱ ἐξελίξεις αὐτὲς ἐπέδρασαν καὶ στὰ χριστουγεννιάτικα ἔθιμα: λαμπεροὶ στολισμοὶ καὶ κοσμικὲς συγκεντρώσεις, χριστουγεννιάτικα δένδρα καὶ δυτικὸφέρτοι «Αἰ-Βασίληδες», ποὺ πολλοὶ τοὺς στολίζουν στὰ σπίτια τους, ἀλλὰ κανεῖς, φυσικά, δὲν τοὺς βάζει στὸ εἰκονοστάσι του, κυριαρχοῦν στὶς ἰδιωτικὲς καὶ δημόσιες ἐκφάνσεις τῶν γιορτῶν. Μαζὶ καταλύθηκε καὶ ἡ νηστεία τῶν παρμονῶν, καὶ κάποιοι γεύονται κρέας πρὶν ἀκούσουν τὸ «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε», πρᾶγμα ἀδιανόητο γιὰ τὶς προηγούμενες γενιές. Ὁ κόσμος ἀλλάζει, καὶ φαίνεται νὰ συμπαρασύρει στὴν δίνη τῶν μεταβολῶν καὶ τὰ θρησκευτικὰ μας ἔθιμα. Κι ὅμως, αὐτὸ συμβαίνει μόνον στὴν ἐπιφάνεια. Ὁ λαὸς μας, εὐσεβὴς καὶ πιστός, συνεχίζει νὰ προσβλέπει στὶς μεγάλες γιορτὲς τοῦ Δωδεκαήμερου μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν εὐλαβὴ προσδοκία ποὺ τόσο εὐστοχα περιγράφει ὁ Ἄλ-

ρόν, καὶ ὀδηγεῖ σταθερὰ καὶ σίγουρα πρὸς τὸ μέλλον. Ἐνα μέλλον ποῦ, ὑπὸ τὸ πρῖσμα αὐτό, φαίνεται λιγότερο ἀπεχθές ἢ ζοφερό, ἀφοῦ φωτίζεται ἀπὸ τὴν λάμψη τοῦ ἀνατείλαντος «ἡλίου τῆς δικαιοσύνης».

Αὐτὴ τὴ σιγουριά, τὴν τόσο ἀπαραίτητη γιὰ ὅλους, τὴ σιγουριά ποὺ δίνει ἢ πίστη καὶ ἢ παράδοση, δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ στεροῦμε ἀπὸ τὰ παιδιά μας. Ὅφειλουμε νὰ τὰ γαλουχήσουμε μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ τοὺς δείξουμε τὸ μεγαλεῖο τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τὸ ἐσώτατο, μυστικὸ καὶ πνευματικὸ μῆνυμα τῶν Χριστουγέννων, ὅπως σχηματοποιεῖται καὶ ἀποκρυσταλλώνεται στὰ σχετικὰ λαϊκὰ ἑορταστικὰ ἔθιμα. Καθὼς μάλιστα αὐτὰ ἔχουν ὡς ἐπίκεντρο τὴν ὀρθόδοξη ζωὴ καὶ τὴν ἐνορία, θὰ προσφέρουμε τὴν σπουδαιότερη ὑπηρεσία στὴ νέα γενιὰ ἂν τῆς ἀνοίξουμε τὸν δρόμο τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης, φανερώνοντάς της ἔμπρακτα τὴν ἀξία καὶ τὴν πολυποικιλότητά της.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων ἀποτελεῖ σίγουρα τὴν καλλίτερη δυνατὴ εὐκαιρία γιὰ μιὰ τέτοια ἀποκάλυψη, ποὺ δὲν μπορεῖ παρά νὰ δομήσει μιὰ οὐσιαστικὴ σχέση ζωῆς τῶν νέων μας μὲ τὴν ἑλληνορθόδοξη, ζωντανὴ καὶ ἐνεργή, παράδοσή μας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἐπισκέψεις στὸν ἀσθενούντα Ἀρχιεπίσκοπο

Τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο ἐπισκέπτονται καθημερινῶς στὴν κατοικία του πολλές προσωπικότητες τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτικῆς. Ἐδῶ μὲ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Τυρνάνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιο καὶ τὸν Πρόεδρο τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Γ. Παπανδρέου.

**Τὸ Γραφεῖο Νεότητος τῆς Ἱ. Μ. Λαρίσης
στὸ Μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ στὴν Εὐβοία**

Πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Γραφείου Νεότητος τῆς Ἱ. Μ. Λαρίσης καὶ Τυρνάβου, βρέθηκαν στις 22.09.07 στὸ Μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ τοῦ Γέροντος, τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ ἀσκήσαντος στις Ροβιές Εὐβοίας μὲ τὴν εὐχή καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Σεβ. Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Ἰγνατίου. Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες τῆς Λαρισαϊκῆς Ἐκκλησίας τέλεσαν δέηση καὶ προσκύνησαν τὴν χαριτόβρυτη κἀρα τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ τοῦ Γέροντος. Ἄκουσαν τὸ ἱστορικὸ τῆς Ἱ. Μονῆς ἀπὸ τοὺς Πατέρες, πὺ ἀσκοῦνται στὸν ἀγιασμένο αὐτὸ τόπο, τὸν συγκινητικὸ βίῳ τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ πὺ ἀγωνίστηκε τόσο πολὺ γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν καὶ τὴν κατάκτηση τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν καὶ τὸν θαυμαστὸ βίῳ τοῦ μεγάλου καὶ ἀσκητικοῦ συγχρόνου Ἁγίου Γέροντος πατρὸς Ἰακώβου Τσαλίκη, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἓνα μεγάλο σύγχρονο θαῦμα ἀρετῆς καὶ ἀγιότηας. Προσκύνησαν τὸν τάφο του καὶ ἐπισκέφθηκαν τὸ κελλὶ καὶ τὸ γραφεῖο μέσα στὰ ὁποῖα τὰ τελευταῖα χρό-

για ἔζησε καὶ ἀσκήθηκε ὁ ἀείμνηστος πατήρ. Στὴν συνέχεια εἶχαν κατ' ἰδίαν συνάντηση μὲ τὸν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρχιμ. π. Κύριλλο. Ἀκολούθησε ξενάγηση σὲ ὅλους τοὺς χώρους τῆς Ἱ. Μονῆς. Σταθμὸς στὴν ἐξόρμηση ἦταν καὶ τὸ προσκύνημα στὴν Ἱερά Μ. Ἁγίου Νικολάου Γαλατάκι κοντὰ στὴν Λίμνη Εὐβοίας, ὅπου προσκύνησαν τὰ Ἱερά Λείψανα τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Με λαμπρότητα οί έκδηλώσεις για τὸ «Πρωτοκύριακο» στὴν Ἱ. Μ. Κερκύρας

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα πραγματοποιήθηκαν στὴν Κέρκυρα, τὴν Κυριακὴ 4 Νοεμβρίου 2007, οί έκδηλώσεις για τὸ Πρωτοκύριακο, δηλαδή τὴν ανάμνηση τῆς θαυματουργικῆς διάσωσης τῆς νήσου ἀπὸ τὴν πανώλη ἀπὸ τὸν πολιοῦχο καὶ προστάτη τοῦ Νησιοῦ Ἅγιο Σπυρίδωνα, ἐπίσκοπο Τριμυθοῦντος τὸν Θαυματουργό, με τὴν παρουσία σύσσωμου τοῦ λαοῦ τοῦ νησιοῦ, τῶν Ἀρχῶν, τῶν ἐπισκεπτῶν ποὺ ἦρθαν νὰ προσκυνήσουν τὸν Ἅγιο, ἀλλὰ καὶ τῶν προσκεκλημένων Ἱεραρχῶν Σεβ. Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου κ. Ἱεροθέου καὶ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κανώπου (Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας) κ. Σπυρίδωνος.

Μοίρασε δωρεὰν 2200 ἀντίτυπα Ἁγίας Γραφῆς

Ἡ Ἑνορία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ὁξυλίθου Εὐβοίας, ἔχοντας τὴν συναίσθηση τοῦ χρέους τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στοὺς συνανθρώπους της, προσπαθεῖ με κάθε τρόπο νὰ ἔχει ζωντανὴ καὶ καθημερινὴ τὴν παρουσία της, ἀλλὰ καὶ ἔντονο τὸ ἐνδιαφέρον της, ἀνάμεσα στοὺς ἐνορίτες της. Ἡ Πρῶτη Κυριακὴ τοῦ Νοεμβρίου ἔχει καθιερωθεῖ ὡς Παγκόσμιος Ἡμέρα Ἁγίας Γραφῆς. Με τὴν εὐλογία τοῦ Σεβ. Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ καὶ τὴν πρωτοβουλία τοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ, π. Γεωργίου Νάνου, προσφέρθηκαν στὶς 5.10.07 ἀπὸ τὸν Ἱ. Ν. Ἀγ.

Ἀθανασίου Ὁξυλίθου 2000 τεμάχια τῆς Κ. Διαθήκης, σὲ μετάφραση στὴ Δημοτικὴ, ἐγκεκριμένα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, σὲ ὅλα μὲλη τῆς ἐνορίας στὸν Ὁξύλιθο, στὸ Στόμιο καὶ στὸ Κληματάρι. 200 μικρὰ τεμάχια προσφέρθηκαν καὶ στὰ Παιδιὰ τῶν Σχολείων. Σύντομα θὰ διανεμηθοῦν ἀπὸ τὴν ἴδια ἐνορία ἡ Ἁγία Γραφή στὰ Ἀλβανικὰ για ὅλους τοὺς οικονομικοὺς μετανάστες στὸν Ὁξύλιθο. Πρόσφατα διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν ἴδια ἐνορία αἰμοδοσία με τὴν συμμετοχὴ πολλῶν ἐνοριτῶν.

Ἱερατικὲς Συνάξεις Σεπτεμβρίου Ὀκτωβρίου τῆς Ἱ. Μ. Λαρίσης

Δύο λόγιους Σεβ. Μητροπολίτες για τὶς πρῶτες Ἱερατικὲς Συνάξεις τῶν κληρικῶν τῆς Ἱ. Μ. Λαρίσης τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους προσκάλεσε ὡς ὁμιλητὲς ὁ Σεβ. κ. Ἰγνάτιος. Τὸν Σεπτέμβριο προσκεκλημένος εἰσηγητὴς ἦταν ὁ λόγιος καὶ νομομαθὴς Μητροπολίτης

Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἡ θέση τοῦ Ἐπισκόπου, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ». Ἡ Ἱερατικὴ Σύναξη ἔγινε στὸ νέο πανέμορφο πνευματικὸ κέντρο τῆς ἐνορίας τῆς Κοιλιάδος. Τὴν ὅλη ἐκδήλωση καὶ πνευματικὴ σύναξη εἶχαν ἀναλάβει ὁ ἐφημέριος

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

της Κουιάδας, π. Άδამ Κιτσικούδης, τὸ ἐκκλησιαστικὸ συμβούλιο καὶ οἱ ἐθελόντριες κυρίες ποὺ ἀσκοῦν μὲ ἓνα θαυμάσιο τρόπο τὴν ἀλληλεγγύη καὶ τὴν κοινωνικὴ προσφορὰ

στὰ πλαίσια τῆς ἐνορίας τους συμβάλλοντας τὰ μέγιστα στὸ πνευματικὸ ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱερατικὴ Σύναξις γιὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριο πραγματοποιήθηκε στίς 22.10.07, ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀβερκίου, στὴν αἴθουσα τοῦ Ἐπισκοπέιου, μὲ κεντρικὸ ὁμιλητὴ τὸν Σέβ. Φθιώτιδος κ. Νικόλαο, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε στοὺς Ἱερεῖς τὸ θέμα: «Οἱ Χριστιανικὲς Ἑορτὲς στὴ σύγχρονη κοινωνία». Ἡ Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. ἦταν πολὺ ἐμπεριστατωμένη καὶ περιστρεφόμεν γύρω ἀπὸ τὸ Χριστιανικὸ Ἑορτολόγιο, μὲ πολλὲς ἀναφορὲς στὸ σύγχρονο κόσμο, δηλαδή στὸ πῶς ἐορτάζονται σήμερα οἱ Ἑορτὲς τῶν Χριστιανῶν στὴν ἐκκοσμικευμένη καὶ παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας.

Ἐκδήλωση γιὰ τὰ ναρκωτικὰ στὴν Ἱ. Μ. Κορίνθου

Στίς 6.11.07 στὸ Ἐμπορικὸ Ἐπιμελητήριον Κορίνθου ἔλαβε χώρα προγραμματισμένη ἐκδήλωση, στὴν ὁποία ὁ Σεβ. κ. Διονύσιος ἐπιβράβευσε τοὺς 19 πρώτους Ἱερεῖς τοῦ ποὺ συμμετείχαν στὰ δυὸ Σεμινάρια γιὰ τίς ναρκωτικὲς οὐσίες, τὸ ἀλκοὸλ καὶ τὴν οἰκογενειακὴ βία. Τὴν ἐκδήλωση ἀνοίξε ὁ πρόεδρος τοῦ κέντρου «Δίολκος» κ. Κ. Κανέλλος, ὁ ὁποῖος τόνισε ὅτι ὡς σήμερα ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία ἀποτελοῦσε τὸ 18ο μέλος γιὰ πολλὰ χρόνια μὲ ἐκπρόσωπό της καὶ Ταμία τοῦ Κέντρου τὸν Ἱερέα π. Νικόλαο Βασιλόπουλο. Ὅμως σήμερα ἀπὸ ἀπλὸ μέλος γίνεται πρωταγωνιστὴς καὶ θὰ ἀποτελεῖ πλέον τὸν μπούσουλά μας καὶ τὴν πυξίδα τοῦ Κέντρου. Στὴ συνέχεια μίλησαν οἱ κυρίες: Δ. Παπαθανασίου, Ἐπιστημονικὴ Διευθύντρια καὶ

μέλος τοῦ Κέντρου, καθὼς καὶ ἡ ψυχολόγος Γ. Κομνηνοῦ. Ἀναφέρθηκαν στὰ μαθήματα ποὺ διδάχθηκαν οἱ ἱερεῖς τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν προαγωγή τῆς ψυχικῆς καὶ συναισθηματικῆς ὑγείας στὴν τοπικὴ κοινωνία καὶ στὸν ρόλο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Κληρικῶν, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων. Τὴν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος ὁ ὁποῖος βεβαίωσε: «Ἐμεῖς θὰ συνεχίσουμε τὸν Ἀγῶνα. Ἡ Κόρινθος, νὰ εἴσθε βέβαιοι, θὰ κατακτήσει τὴν πρωτοπορία στὴν πρόληψη τῶν Ναρκωτικῶν Ἐμεῖς δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε θεραπευτές, ἀλλὰ μπορούμε νὰ κάνουμε τὰ παιδιά καὶ τίς οἰκογένειές τους νὰ μᾶς νοιώσουν πατέρες καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀφήσουμε ἀπροστάτευτους στὰ χέρια τῶν ἐκμαυλιστῶν.».

Λόγω τῆς πληθώρας τῆς ὕλης αὐτοῦ τοῦ τεύχους, περισσότερα «Συνέβησαν» στὸ ἐπόμενο

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους πατέρες τοῦ 4ου αἰ., καὶ ἡ διδασκαλία του, ἀπόσταγμα μοναχικῆς ἐμπειρίας, χωρὶς νὰ εἶναι σχολαστικὴ, προσφέρει στῆρεο ἔδαφος γιὰ τὴν ἀνίχνευση τῶν θεολογικῶν ἐκείνων προϋποθέσεων πού κατευθύνουν στὴν ἄσκηση τῆς ποιμαντικῆς τῶν μετανοούντων.

σόστομο δὲν ἀποτελεῖ ἠθικὸ παράπτωμα, ἀλλὰ μιὰ σημαντικὴ ὄντολογικὴ ἔλλειψη καὶ ἔχει τόσο κοσμολογικὴς ὅσο καὶ ἀνθρωπολογικὴς συνέπειες. Μὲ τὴν πτώση, ὁ ἀνθρώπος ὑποτάσσεται στὴ φθορὰ καὶ στὸ θάνατο. Ἐρμηνεύοντας ὁ Χρυσόστομος τὸ γεγονός τῆς πτώσεως ἀποσκοπεῖ στὸ νὰ περιγράψει τὶς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ἀναδείξει τὴν ἀξία τῆς προαιρέσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νὰ κατευθύνει τοὺς πιστοὺς ἐλεύθερα πρὸς τὴν μετάνοια.

Ἀφιέρωμα στὸν Ἱ. Χρυσόστομο

Τοῦ Ἀρχιμ. Σωφρονίου Γκουτζίνη,
Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱ. Μ. Ξάνθης καὶ Περιθωρίου

Ὁ Χρυσόστομος, λιπαρὸς γνώστης τῶν Γραφῶν, εἶναι πολὺ φυσικὸ νὰ βασιλεῖ τὴν ποιμαντικὴ του ὑπὲρ τῶν μετανοούντων στὶς θεμελιώδεις ἀλήθειες τῆς βιβλικῆς ἀποκάλυψης. Ἡ κοσμολογία πού ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ἔννοια τῆς δημιουργίας, εἶναι μιὰ πρώτη προϋπόθεση τῆς ποιμαντικῆς τοῦ Χρυσόστομου. Μὲ τὴν κοσμολογία του, ὁ Ἅγιος εἰσάγει τὸν Θεὸ στὴν ἱστορία καὶ τὸν κόσμον καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ καθιστᾷ δυνατὴ τὴν προσωπικὴ σχέση τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἀνθρώπο καὶ τὴ δημιουργία. Χωρὶς τὴν προσωπικὴ αὐτὴ σχέση καταργεῖται ὁ προσωπικὸς χαρακτήρας τῆς ζωῆς καὶ τῆς μετανοίας.

Ἡ ποιμαντικὴ τῆς μετανοίας τοῦ Ἱεροῦ Χρυσόστομου ἐπιπλέον βασιλεῖται καὶ σὲ ἀνθρωπολογικὴς προϋποθέσεις. Γιὰ τὸν Χρυσόστομο ὁ ἀνθρώπος εἶναι τὸ τελειότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχει ἀξία μοναδικὴ καὶ ἀνεπαλάληπτη. Ὁ ἀνθρώπος εἶναι τὸ μόνο δημιούργημα πού μπορεῖ νὰ κοινωνήσῃ ἀπ' εὐθείας μὲ τὸν Θεὸ καὶ νὰ ἀναφέρει σ' Αὐτὸν ὀλόκληρη τὴ δημιουργία. Παράλληλα μὲ τὴν ἐξουσία πού ἔχει πάνω στὴν κτίση, ὁ ἀνθρώπος εἶναι προικισμένος μὲ τὸ προνόμιο τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποία καλεῖται νὰ ἀσκῆσει κατὰ Θεόν.

Ἡ κακὴ χρῆση τῆς ἐλευθερίας ὀδήγησε τὸν ἀνθρώπο στὴν πτώση. Ἡ διακοπὴ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου στὸν Θεὸ κατὰ τὸν Χρυσόστομο δὲν ἀποτελεῖ ἠθικὸ παράπτωμα, ἀλλὰ μιὰ σημαντικὴ ὄντολογικὴ ἔλλειψη καὶ ἔχει τόσο κοσμολογικὴς ὅσο καὶ ἀνθρωπολογικὴς συνέπειες. Μὲ τὴν πτώση, ὁ ἀνθρώπος ὑποτάσσεται στὴ φθορὰ καὶ στὸ θάνατο. Ἐρμηνεύοντας ὁ Χρυσόστομος τὸ γεγονός τῆς πτώσεως ἀποσκοπεῖ στὸ νὰ περιγράψει τὶς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ἀναδείξει τὴν ἀξία τῆς προαιρέσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νὰ κατευθύνει τοὺς πιστοὺς ἐλεύθερα πρὸς τὴν μετάνοια.

Καίριο ρόλο στὸ γεγονός τῆς πτώσεως ἔπαιξε ἡ πανουργία τοῦ διαβόλου. Ὁ Ἱερός Χρυσόστομος, ἔχοντας παλαίσει μὲ τὸν πονηρὸ στοὺς ποικίλους ἀσκητικὸς ἀγῶνες του γνωρίζει καλὰ τὶς μεθοδεῖες του καὶ μὲ τὴ διδασκαλία του κατευθύνει τοὺς πιστοὺς στὸν πνευματικὸ πόλεμο, ὥστε νὰ μὴν αἰχμαλωτισθοῦν ἀπὸ τὸν πονηρὸ. Ὁ διάβολος προσπαθεῖ νὰ ρίξει τοὺς πιστοὺς στὴν πλάνη, τὴν ἀπόγνωση καὶ τὴν κενοδοξία, πού εἶναι καὶ τὰ ἰσχυρότερα ὄπλα του, πρὸς τὰ ὁποία πρέπει νὰ παλεύει ὁ πιστὸς βιώνοντας τὴ μετάνοια.

Ἐάν ὁ πιστὸς δὲν ἀντισταθεῖ στὶς μεθοδεῖες τοῦ διαβόλου αἰχμαλωτίζεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὰ πάθη. Ἡ ζωὴ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν δὲν εἶναι ἢ κατὰ φύσιν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος εἶναι πλασμένος γιὰ τὴν ἀρετὴ, τὴ φυσικὴ του κατάσταση. Τὶς ἀρετὲς τὶς οἰκειώνεται ὁ ἀνθρώπος μὲ τὴ ζωὴ τῆς μετανοίας. Ὅμως αὐτὲς δὲν ἀποτελοῦν αὐτοσκοπὸ, ἀλλὰ ἐντάσσονται μέσα στὴν προοπτικὴ τῶν ἐσχάτων, τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὰ πάθη δὲν εἶναι ἓνα στενὰ ἠθικὸ, ἀλλὰ ἀποτελεῖ πρωτίστως ὄντολογικὸ γεγονός. Εἶναι μιὰ ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὁποία κατέστη δυνατὴ μὲ τὴν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου τῆς Θεῖας οἰκονομίας, πού κατεργάστηκε ἡ ἀφατὴ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν κόσμον.

Κατὰ τὸν Χρυσόστομο ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτυγχάνεται μὲ ἀφετηρία τὸ γεγονός τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου. Ἡ Χριστολογία ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ποιμαντικὴ τῶν μετανοούντων πού ἀσκεῖ ὁ

μος να οδηγήσει τους πιστούς στη ζωή της μετανοίας, είναι ο τουρισμός του θετικού χαρακτήρα της πνευματικής ζωής. Η μετάνοια δεν μάς απαλλάσσει μόνο από το βάρος των αμαρτιών, αλλά πρωτίστως μάς κατευθύνει προς τον πλούτο της Βασιλείας των ουρανών. Παράλληλα αυτή ή έσχατολογική προσδοκία βοηθά τον πιστό στη βίωση της μετανοίας, αφού με την ανάμνηση των αμαρτιών και της μελλούσης κρίσεως ο πιστός ζει το κατά Θεόν πένθος που καθαρίζει την ψυχή και αποτελεί φανέρωση της γνησιότητας της πνευματικής ζωής.

Έκτος από το πνευματικό πένθος άλλες όδοι μετανοίας είναι ή ταπείνωση, που θεωρείται «ιατρείον ψυχής» και περιεκτική αρετή, ή όποια περισσότερο από όποιαδήποτε άλλη οδηγεί στην όμοίωση προς τον Χριστό. Επίσης ή πραότητα, ή νήψη και ή προσευχή αποτελούν και αυτές εκφάνσεις της έν μετανοια ζωής.

Έξέχουσα θέση μέσα στην ποιμαντική των μετανοούντων κατέχει ή σύνδεση της μετανοίας με την έλεημοσύνη, στην όποια ιδιαίτερα επιμένει ό ιερός Χρυσόστομος.

Η ζωή της μετανοίας έχει ως συνέπειά της την απόκτηση των αρετών. Παράλληλα, ή μετάνοια χαρίζει την άφεση των αμαρτιών και την ειρήνη της ψυχής. Κυριότερος όμως καρπός της είναι ή κατά Χριστόν υιοθεσία, χωρίς την όποια χάνει κάθε αξία ή αρετή. Η κατά Χριστόν υιοθεσία, πέρα από προσωπικό γεγονός, έχει διαπροσωπικές και κοινωνικές διαστάσεις και εκφράζεται στο κοινωνικό επίπεδο ως αρετή της αγάπης.

Η κατά Χριστόν υιοθεσία βιώνεται με τη συμμετοχή στα μυστήρια της Έκκλησίας και κυρίως στο μυστήριο της Θείας Εύχαριστίας, προς το όποιο προσανατολίζει τον πιστό ή μετάνοια. Στη Θεία Εύχαριστία πραγματοποιείται ή ένωση των χριστιανών με τον Χριστό και μεταξύ τους και ή κοινωνία της στρατευομένης με τη θριαμβεύουσα Έκκλησία.

Η βίωση όμως αυτού του εύχαριστιακού χαρακτήρα της μετανοίας δεν είναι πάντοτε δεδομένη. Η ποιμαντική του Χρυσοστόμου αποσκοπεί στη φανέρωση του έκκλησιοκεντρικού και εύχαριστιακού χαρακτήρα του μυστηρίου.

Η εξέλιξη του μυστηρίου της μετανοίας και έξομολογήσεως, που έχει τις άπαρχές του στην

Π.Δ., αλλά βιώνεται στην πληρότητά του μέσα στην Έκκλησία, μαρτυρεί πως το μυστήριο είχε πάντοτε έκκλησιοκεντρικό και εύχαριστιακό χαρακτήρα.

Παρά τις κατά τόπους διαφορές, το μυστήριο της μετανοίας και έξομολογήσεως αποτελεί τον αποκλειστικό τρόπο της άφέσεως των αμαρτιών μέσα στην Έκκλησία.

Ό Χρυσόστομος θεωρεί το μυστήριο της μετανοίας ως προϋπόθεση της μετοχής στην εύχαριστιακή τράπεζα. Ό εύχαριστιακός προσανατολισμός του μυστηρίου άποδεικνύεται άκόμη και από το ότι συνηθέστερο επίτιμιο των μετανοούντων ήταν ή άποχή από τη Θεία Εύχαριστία.

Για τη βίωση της μετανοίας είναι, λοιπόν, πολύ σημαντική ή λατρευτική ζωή της έκκλησιαστικής κοινότητας, που «έπισπα» τη φιλανθρωπία του Θεού. Μέσα στο έκκλησιαστικό σώμα δεν υπάρχουν αξιολογικές διακρίσεις. Η πορεία του σκάφους της Έκκλησίας είναι εύθυνη του κλήρου και του λαού.

Ό ιερός Χρυσόστομος με τον έντονο εύχαριστιακό ρεαλισμό του καταπολεμά κάθε είδους ιδιωτική αντίληψη της έκκλησιαστικής ζωής, που θεωρεί ότι νεκρώνει την έκκλησία. Η έν μετάνοια έπιστροφή στην εύχαριστιακή τράπεζα είναι άπαραίτητη για την επικράτηση της όμόνοιας και της αγάπης, που πρέπει να αποτελεί και το χαρακτηριστικότερο γνώρισμα των χριστιανών.

Σε μιá έποχή έκκοσμίκευσης, όπου κυριαρχεί ό άτομισμός, είναι έπόμενο το έκκλησιαστικό σώμα να προσβάλλεται από τον πειρασμό της ιδιωτικοποίησης της πνευματικής ζωής. Χρειάζεται, λοιπόν, μιá προσωπική και συλλογική μετάνοια που θα οδηγήσει στην έπανεύρεση του κοινοτικού χαρακτήρα της έκκλησίας. Η πορεία του έκκλησιαστικού σώματος είναι μιá ιστορία από συνεχείς πτώσεις και άποτυχίες που δια της μετανοίας μεταμορφώνονται σε άναστάσεις. Η μετάνοια, προς την όποια μάς χειραγωγεί ό ιερός Χρυσόστομος, δεν είναι ένα ψυχολογικό γεγονός, αλλά ή προϋπόθεση για τη μετοχή μας στην εύχαριστία, που συγκροτεί την Έκκλησιαστική κοινότητα και αποτελεί την πρόγευση της Βασιλείας των ουρανών.

ΕΝΑ από τὰ πιὸ ἀγαπημένα θέματα τοῦ φλογεροῦ κήρυκα ἦταν ἡ Θ. Εὐχαριστία. Γι' αὐτὸ καὶ ὀρθὰ ἔχει χαρακτηριστεῖ ὡς ὁ Θεολόγος τῆς Εὐχαριστίας. Τὸ βαθύ καὶ ἀδιάπτωτο ἐνδιαφέρον του γιὰ τὴ λειτουργικὴ ζωὴ, τὴν ὁποία θεωροῦσε κέντρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι αὐτὸ ποὺ τὸν ἔκανε νὰ ἐπέμβει προσθε-

τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Τάφου, τῆς Τριημέρου Ἀναστάσεως, τῆς εἰς Οὐρανούς ἀναβάσεως...».

Εἶναι τὸ θεοδίδακτο μυστήριο γιὰ τὸ ὁποῖο ὁ οἰκοδεσπότης Χριστὸς ἐπαναλαμβάνει: «Ἐὰν μὴ φάγετε τὸ σῶμα μου καὶ πῖετε τὸ αἷμα μου, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς».

Καὶ τὸ φαγητὸ ἀπαιτεῖ τραπέζι γι' αὐτὸ καὶ ἡ Θ. Λειτουργία εἶναι ἡ διαρκὴς ἐπανάληψη τῆς Τραπέζης τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Εἶναι τὸ ἴδιο τὸ Μυστικὸ Δείπνο, γιατί εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ποὺ τὴν προσφέρει. Γι' αὐτὸ καὶ γράφει: «Δὲν εἶναι ἔργα ἀνθρωπίνης δυνάμεως τὰ προκείμενα Δῶρα. Αὐτὸς ποὺ ἐργάσθηκε τὸ Μυστήριο στὸ Μυστ. Δείπνο, ὁ Ἴδιος τελεῖ καὶ τώρα τὸ Μυστήριο τῆς Θ. Λειτουργίας. Ἐμεῖς οἱ Ἱερεῖς ἀπλῶς ὑπηρε-

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὁ Θεολόγος τῆς Εὐχαριστίας

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. Ἰγνατίου Σάππου,
Γραμματέα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
ἐπὶ τοῦ Μοναχισμοῦ

τικὰ καὶ διαμορφωτικὰ στὴν ὡς τότε πολὺ διαδομένη Ἀντιοχειανὴ Θ. Λειτουργία καὶ νὰ διαμορφώσει τὴ δική του Θ. Λειτουργία τὴν ὁποία ἡ Ἀγιοπάτη μας Ἐκκλησία τελεῖ καὶ θὰ τελεῖ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων.

Καὶ ὄχι μόνο γράφει τὴ Θεία Λειτουργία, ἀλλὰ συγχρόνως ἀγωνιᾷ νὰ ἐξηγήσει τὸ μυστήριο καὶ νὰ προετοιμάσει τοὺς πιστοὺς νὰ μετάσχουν σ' αὐτὸ. Κανεὶς οὔτε πρὶν οὔτε μετὰ δὲν ἐπέμενε στὴν Θεολογικὴ ἀνάλυση τῆς σημασίας τῆς Εὐχαριστίας καὶ κανεὶς ποτέ δὲν παρουσίασε τόσο πειστικὰ τὸν ρεαλισμὸ τῆς. Γι' αὐτὸ ἐπαναλάμβανε συχνὰ στὶς ὁμιλίαι του: «Ἀναγκαῖον μαθεῖν τὸ θαῦμα τῶν μυστηρίων, τί ποτέ ἐστίν, καὶ διατί ἐδόθη, καὶ τίς ἡ ὠφέλεια τοῦ πράγματος».

Ἐπιτρέψτε μου σ' αὐτὰ τὰ τρία σημεῖα τῆς διδαχῆς τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου νὰ ἐστιάσω τὴν προσοχή μας.

1. Τί ποτέ ἐστίν;

Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι ἡ μυστηριακὴ ἀναβίωση τῆς Θείας Οἰκονομίας. Ἡ συγκεφαλαίωση τῆς Θ. Οἰκονομίας. Ὅλα δηλ. τὰ θαυμαστά γεγονότα ποὺ ἐργάσθηκε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ ἐπαναφέρει τὸν ἄνθρωπο τῆς παρακοῆς, πάλι στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα-Θεοῦ.

Στὴ Θεία Λειτουργία, λοιπόν, ἱεουργοῦνται ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἅγιος μᾶς προσκαλεῖ νὰ τὰ θυμηθοῦμε: «Μεμνημένοι τοίνυν... πάντων τῶν ὑπὲρ ἡμῶν γεγεννημένων,

ἐνῶ Αὐτὸς ἀγιάζει καὶ μεταβάλλει τὰ Τίμια Δῶρα. Ἡ ἀγ. Τράπεζα εἶναι ἡ ἴδια Τράπεζα τοῦ Μυστ. Δείπνου καὶ δὲν ἔχει τίποτε λιγότερο. Ἔτσι ὁ ναὸς γίνεται τὸ ὑπερῶν ποὺ ἦταν τότε ὁ Χριστὸς με τοὺς μαθητές του.

Εἶναι ἡ ἴδια ἡ Θυσία τοῦ Γολγοθᾶ ποὺ ἀγκαλιάζει τὴν οἰκουμένη εἰς τοὺς αἰῶνες, γιατί ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ ἔγινε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ τοῦσιε: «Προσέρχεσαι σέ θυσία φρικτὴ. Ἐνώπιόν σου βρίσκεται ὁ ἐσφαγμένος Χριστός, ὁ Ἄμνός τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν ὅλου τοῦ κόσμου». Καὶ συνεχίζει: «Μία βεβαίως εἶναι ἡ Θυσία Του, μοναδικὴ καὶ ἀνεπανάληπτη γι' αὐτὸ καὶ κατὰ τὴ Θ. Λειτουργία δὲν τελοῦμε νέα θυσία. Ὁ προσφερόμενος στὴν Θ. Εὐχαριστία εἶναι πάντα ὁ αὐτός. Ἐκεῖνος ποὺ ἅπαξ προσφέρθηκε εἶναι ὁ αἰεὶ προσφέρων καὶ προσφερόμενος. Πάντοτε προσφέρομε τὸν ἴδιο Χριστό. Δὲν προσφέρομε σήμερα ἄλλο πρόβατο καὶ αὔριο ἄλλο. Ἀλλὰ πάντα τὸν Υἱὸν καὶ Ἄμνον τοῦ Θεοῦ.

Δὲν ἔχουμε δηλ. μία νέα ἱστορικὴ Θυσία, ἀλλὰ ἔχουμε τὴν «ἀπηρτισμένη θυσία» δηλ. ἔχουμε καὶ τώρα τὴν ἐφ' ἅπαξ ἐκείνη θυσία ποὺ καὶ τώρα γιὰ χάρη μας εἶναι πραγματικὴ Θυσία. Γι' αὐτὸ καὶ σέ κάθε Θεία Λειτουργία εἶναι ὁλόκληρος ὁ Χριστὸς μολονότι αὐτὴ τελεῖται ἀπὸ ἀναρίθμητους λειτουργοὺς, ἀναρίθμητες φορές στὴ διάρκειά τῶν αἰώνων.

β) Εἶναι Θεοφάνεια Τριαδική

Φανερόνεται κατ' αὐτὴν ἡ ἀγάπη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἀπὸ τὴν ἀρχή

μέχρι τὸ τέλος ἡ Θεία Λειτουργία μᾶς βοηθᾷ νὰ βιώσουμε τὸ μυστήριο τῆς Ἁγ. Τριάδος:

– Ξεκινᾷ μὲ τὴν δοξολογία τῆς Βασιλείας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος.

– Ἔχουμε τὶς Τριαδικές ἐκφωνήσεις: Τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι.

– Ψάλλεται ὁ Τρισάγιος ὕμνος τῇ ζωοποιῷ Τριάδι.

– Προσφέρεται: Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ Κοινωνία τοῦ Ἁγ. Πνεύματος.

– Ἰκετεύουμε τὸν Πατέρα νὰ ἀποστείλει τὸ Παράκλητο Πνεῦμα γιὰ νὰ καθαγιάσει τὴν προσφορά τοῦ Υἱοῦ.

– Κοινωνοῦμε τὸ ἅγιον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ γινόμαστε ναὸς τῆς Παναγίας Τριάδος, γιατί ὅταν εἶναι μέσα μας τὸ ἕνα πρόσωπο τῆς Ἁγ. Τριάδος, εἶναι μέσα μας ὁλόκληρη ἡ ἁγία Τριάδα.

– Καὶ στὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ἡ Χριστοφόρος ψυχὴ προσκυνεῖ μὲ εὐγνωμοσύνη τὴν Ἁγία Τριάδα ψάλλοντας: «Εἶδομεν τὸ Φῶς τὸ ἀληθινόν..... ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες».

γ) *Εἶναι σύνοδος Οὐρανοῦ καὶ γῆς*

Ὁ χώρος ὅπου τελεῖται ἡ Ἁγία Ἄναφορὰ γίνε-ται ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ἡ σύναξη τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ ἡ πορεία του πρὸς τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ τὴ σύναξη τῶν πιστῶν στὴ Θεία Λειτουργία τὴν ὀνομάζει σύν-οδο γιατί ὅλοι οἱ πιστοὶ μαζί μὲ τὸν Κύριο συμ-πορεύονται πρὸς τὴν Ἄνω Ἱερουσαλὴμ. Ποιὸς Παράδεισος εἶναι σὰν τὴ δική μας συνάθροιση ἀναφωνεῖ: «*Τίς τοιοῦτος παράδεισος ὡς ἡ σύνοδος ἡ ὑμετέρα;*» Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ ποὺ βρίσκεται στὴν ἁγ. Τράπεζα παρῶν, κοντὰ του ἡ Κυρία Θεοτόκος. Ὁλος ὁ ἀγγελικὸς κόσμος δορυφορεῖ τὸν Χριστό «*ταῖς ἀγγελικαῖς δορυφορούμενος τάξεσιν*». Ὁ Χορὸς τῶν ἁγίων καὶ τῶν μαρτύρων. Παρόντες οἱ κοιμηθέντες ἀδελφοί μας γιὰ τοὺς ὁποίους ζητοῦμε τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ποὺ γίνεται μὲ τὴν μνημόνευση τῶν ὀνομάτων τους ποὺ προκαλεῖ μεγάλο κέρδος καὶ μεγάλη ὠφέλεια. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ λοιπόν, Ἄγγελοι ἄνθρωποι ζῶντες καὶ κεκοιμηθέντες συνορτάζουν καὶ συνευχαριστοῦν τὸν Κύριο γιὰ τὴν Ἀγάπη Του.

2. Διατί ἐδόθη;

Σκοπὸς τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ μας κατὰ τὸν Ἱ. Χρυσόστομο ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλους τοὺς Ἁγίους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι νὰ μετάσχει ὁ ἄνθρωπος στὴ Θεία ζωὴ. «*Νὰ μᾶς καταστήσει κοινωνοὺς τῶν ἰδικῶν Του μετέχοντας Αὐτὸς στὰ ἰδικὰ μας*».

Ὁ Χριστὸς δὲν ἦρθε ἀπλῶς στὸν κόσμο γιὰ νὰ φτιάξει μιὰ νέα Θρησκεία. Ἦρθε γιὰ νὰ μᾶς διδάξει τὸν τρόπο τῆς Ἐνώσεώς μας μαζί Του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θὰ μᾶς πεῖ: Καὶ ἂν ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔπαιρνε τὸ δρόμο τῆς ἀποστασίας διὰ τῆς ἀνυπακοῆς, ἡ προαιώνιος βουλή τοῦ Θεοῦ εἶχε τὸ σχέδιό Της νὰ ἔρθει στὴ γῆ μας ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ μᾶς διδάξει τὸν τρόπο τῆς ἐνώσεώς μας μαζί Του διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε ἡ Ἐκκλησία μας ψάλλει: «*Βουλήν προαιώνιον ἀποκαλύψαι Σοι Κόρη, Γαβριὴλ ἐφέστηκεν ὁ Ἀρχάγγελος*».

Ἔτσι ἀντιλαμβάνεται ὁ καθένας ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι μιὰ Θρησκεία μὲ ἠθικολογίες καὶ καθωσπρεπισμοὺς ἀλλὰ εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἐνώσεώς μας μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὸ μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας δὲν εἶναι μιὰ ἀπλὴ ἀκολουθία προσευχῶν ἢ ἕνα ἔθιμο ἢ μιὰ κοινωνικὴ ὑποχρέωση ποὺ ἱκανοποιεῖ τὶς θρησκευτικὲς καὶ ψυχολογικὲς μας ἀνάγκες ἀλλὰ εἶναι τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς μας ποὺ ἀπεργάζεται τὸ «*καθ' ὁμοίωσιν*» δηλ. τὴν πλήρη ἐνωσή μας μὲ τὸ Χριστό. Καὶ ἡ ἐνωσις αὐτὴ εἶναι πραγματικὴ ὅπως ἡ ἐνωσις τῆς Θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως στὸ Χριστό. Ὁ ρεαλισμὸς δὲ τοῦ Χρυσορήμονος Πατρὸς στὴν ἀνάλυση αὐτῆς τῆς ἐνώσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Χριστό εἶναι ἐντυπωσιακός. Γράφει: Δὲν μᾶς χαρίζει μόνο τὴν παρουσία Του ἀλλὰ θέλησε νὰ τὸν γευθοῦμε μὲ τὰ δόντια μας καὶ νὰ δοκιμάσουμε τὸ σῶμα Του.

Ἔτσι «*ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν πιστῶν ἀναμίγνυσιν ἑαυτὸν διὰ τῶν μυστηρίων*». Δὲς τὴν ἄπειρη ἀγάπη Του. Δὲν παραδίδει μόνο τὸν ἑαυτὸν Του νὰ τὸν ἰδοῦν, σ' ἐκείνους ποὺ τὸν ἀγαποῦν, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ τὸν ἀγγίξουν, νὰ τὸν φάγουν, νὰ ἐμπήξουν τὰ δόντια τους στὸ ἅγιο Σῶμα Του, νὰ ἀναμιχθοῦν μαζί Του καὶ νὰ χορτάσουν ὅλον τὸν πόθο τους ποὺ ἔχουν νὰ τὸν συναντήσουν».

3. Καί τίς ἡ ὠφέλεια τοῦ πράγματος;

Ἐκ τῶν ὧσων ἐλέχθησαν ἀντιλαμβάνεται ὁ καθένας τὸ μέγεθος τῆς ὠφελείας ἐκ τῆς ἐνσωματώσεώς μας καὶ τῆς συσσωματώσεώς μας μετὸν Χριστόν: «Ἡμεῖς καὶ ὁ Χριστὸς ἐν ἑσμέν». Τόσο τολμηρὰ μόνο ἓνας ἅγιος μπορεῖ νὰ μιλῆσει. Καὶ ἔτσι πράγματι μίλησαν οἱ Ἅγιοί μας: «ὄχι ἀπλὰ ἀναμιγνύομαι μαζί σου, ἀλλὰ καὶ συμπλέκομαι, τρώγομαι, λεπτύνομαι σέ μικρὰ τεμάχια γιὰ νὰ γίνει μεγαλύτερη ἡ ἀνάμιξη, ἡ συνάφεια καὶ ἡ ἔνωση. Δέν θέλω λοιπὸν νὰ ὑπάρχει κάτι ἀνάμεσά μας. Θέλω τὰ δύο, δηλ. ἐγὼ καὶ σὺ νὰ εἶναι ἓνα. Ἔτσι λοιπὸν ἐγὼ πατήρ, ἀδελφός, νυμφίος, οἰκία, τροφή, ἱμάτιον πᾶν ὅπερ ἂν θέλεις ἐγὼ. Μηδενὸς ἐν χρεῖα καταστής. Τί περισσότερον θέλεις; – Μόνον οἰκείως ἔχε πρὸς ἐμέ...». Ἴδου ἡ προϋπόθεσις. Δηλ. ἡ ὠφέλεια τοῦ πράγματος δίδεται ὑπὸ μίαν προϋπόθεσιν: «οἰκείως ἔχει πρὸς ἐμέ».

Εἶναι μία προτροπή πού μοιάζει με ἐκείνη τοῦ Ἱερέως λίγο πρὶν τῆ θεία Κοινωνία: «Πρόσχωμεν τὰ Ἅγια τοῖς ἀγίοις». Ἅγιος βεβαίως, κατὰ τὸν Ἱ. Χρυσόστομον, εἶναι αὐτὸς πού φροντίζει νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν ἐκούσια καὶ θεληματικὴ ἁμαρτία «ἀγιότητα δέν εἶναι ἡ τελειότητα τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ ἡ σπουδὴ νὰ φθάσουμε εἰς αὐτήν».

Καὶ ἐδῶ βρίσκεται ἡ μεγάλη μας παγίδα, ἡ παγίδα τῆς «ἐπιζήμιας εὐλάβειας» (ἢ δῆθεν συναίσθησις τῆς ἀναξιότητός μας), ὅπως τὴν ὀνομάζει ὁ ἅγιος, πού μᾶς στρώνει ὁ Πανοῦργος Διάβολος. Γιατί «ἔθος κακόν», ὅπως τὸ ὀνομάζει, πού ἐπεκράτησε τοὺς τελευταίους αἰῶνες στὴν Ἐκκλησία μας, ταλαιπώρησε καὶ τὴν Ἐκκλησία τῶν χρόνων τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀραιὴ ἢ σπάνια προσέλευση τῶν πιστῶν στὴ Θ. Κοινωνία. Στὴν περίπτωσι αὐτῆ φαίνεται νὰ τελεῖται χωρὶς λόγο, ἄσκοπα (εἰκῆ) ἡ Θ. Λειτουργία καὶ ὁ Χριστὸς παραμένει ὁ μέγας ἀναμένων ἐπὶ τῆς ἀγ. Τραπέζης. «Ἡμιτελὴς συμφωνία». Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι πολὺ ἀσθηρὸς πρὸς ὅλους αὐτούς: «Ἄν ὁ πιστὸς εἶναι γιὰ τόσο μεγάλα διαστήματα ἀνάξιος νὰ προσέλθῃ στὴ Θ. Κοινωνία, τότε εἶναι ἀνάξιος νὰ παρακολουθεῖ καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Θεῆς Λειτουργίας». Καὶ θὰ τονίσει: «Αὐτὰ τὰ λέω ὄχι γιὰ νὰ κοινωνεῖτε ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, ἀλλὰ νὰ κάνετε τοὺς ἑαυτούς σας ἀξιούς γιὰ τὴ Θ. Κοινωνία». «Γι' αὐτὸ εἶναι καλλίτερον νὰ ἐπιδιώκεις ὥστε ἡ ζωὴ σου νὰ εἶναι σύμφωνη μετὸ Νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔτσι

νὰ μεταλαμβάνεις πιστεύοντας ὅτι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἀποδιώχνει ὄχι μόνο τὸν θάνατον ἀλλὰ καὶ τίς δικές μας ἁμαρτίες. Ἄν ὅμως δεῖς ὅτι σὺ πού μεταλαμβάνεις τὰ ἄχραντα Μυστήρια, δέν λαμβάνεις τίποτε περισσότερο στὴ ψυχὴ σου ἀπὸ ἐκεῖνο πού εἶχες πρὶν μεταλάβεις, ἐκτὸς ἀπὸ ὀλίγην χαρὰν τὴν ὥρα ἐκείνη ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγην ὥραν μένεις πάλι ὁ ἴδιος, τότε κατάλαβε πὼς δέν πρέπει νὰ πλησιάζεις τὰ ἄχραντα Μυστήρια ἐπειδὴ ἀπλῶς καὶ μόνο τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἑορτῆ, ἀλλὰ ἂν πρόκειται νὰ λάβεις ξανὰ μέρος στὴν Ἁγία Προσφορά, νὰ καθαρίζεις καλὰ τὸν ἑαυτό σου μετὴν μετάνοια, τὴν προσευχὴ, τὴν ἐλεημοσύνη καὶ τὴν ἐνασχόληση μετὰ τὰ πνευματικά.

Γι' αὐτὸ οὔτε αὐτοὺς πού μεταλαμβάνουν μία φορά οὔτε αὐτοὺς πού μεταλαμβάνουν πολλές φορές ζηλεύω καὶ θαυμάζω ἀλλὰ ἐκείνους πού μεταλαμβάνουν μετὰ καθαρὴ συνείδηση. «Καὶ συνείδησιν καθαρὰν ποιούσιν πόνοι ἀσκήσεως». Καὶ καταλήγει: «Ἄν μεταλαμβάνεις τὰ Θεῖα Μυστήρια μετὸν τρόπο πού σοῦ εἶπα ὅλη σου ἡ ζωὴ θὰ εἶναι μία γιορτῆ, ἓνα Πάσχα δηλ. μία μετάβασις ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς ἁμαρτίας στὴν ἐλευθερία τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ».

Παρουσιάσαμε τὸ κατὰ δύναμιν συνοπτικὰ μερικὰ ψύγματα χρυσοῦ ἀπὸ τὴν χρυσορήμονα γλῶσσα.

Ἄς μελετήσουμε περισσότερο τὰ γραφόμενά Του. Δόξα τῷ Θεῷ κυκλοφοροῦν σήμερον πολλές μεταφράσεις τῶν ἔργων του. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι δέν ἔχουν τὸν τρόπο νὰ μελετήσουν τὰ διδάγματα του, θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς ἔχουμε τὴ Θ. Λειτουργία τὴν ὁποία συνέθεσε ὁ ἴδιος ὁ Χρυσοστόμων. Καὶ κάθε χριστιανὸς πού παρακολουθεῖ μετὰ προσοχὴ τὸ κείμενον τῶν εὐχῶν τῆς Θ. Λειτουργίας, αἰσθάνεται νὰ ζωντανεύει καὶ νὰ προβάλλει μπροστὰ του ὡς κήρυκας καὶ μυσταγωγός, ὡς στόμα Χριστοῦ ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος. Ἐδῶ στὴ Θεῖα Λειτουργία ἔχουμε ἀποθησαυρισμένη τὴν ὑψηλὴν διδασκαλία του. Γι' αὐτὸ καὶ μολονότι καθημερινὰ τελεῖται ἡ Θεῖα Λειτουργία καὶ θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι τὴν συνηθίσαμε, ἐν τούτοις κάθε φορά μᾶς παρουσιάζει κάτι τὸ νέο καὶ ἐνισχυτικὸ καὶ μᾶς ἀξιώνει νὰ ζοῦμε ἅγιες στιγμῆς.

Αὐτὲς τίς ἅγιες στιγμῆς εἶθε νὰ βιώνουμε πάντοτε μέσα στὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Δύναμη Ειρηνε

Μόνο ως ειρηνευτική δύναμη μπορεί να θεωρηθεί ο έρχομος του Χριστού στην γη και να δώσει χαμόγελο ελπίδας πώς οι ημέρες οι γεμάτες πάθη και αδυναμίες θα αξίζουν μόνο σ' αυτούς που δεν θα Τον πιστέψουν ολοκληρωτικά. Οι χριστιανοί όλων των εποχών βλέπουν τον προσδωκόμενο Χριστό (Δοξαστικό άποστίχων έσπερινού Κυριακής της Σαμαρείτιδος) ανάμεσά τους με τα λόγια Του και τα έργα Του, με την Έκκλησία Του.

Βλέπει ο άνθρωπος την 25η Δεκεμβρίου, όχι σαν άπλη γενέθλιο ημέρα ενός πλάσματος, αλλά αυτού του ίδιου του Πλάστη και ή εκπλήρωση της προφητείας έγινε. Η από την Παρθένο Μαρία γέννα είναι πραγματικότητα και το παιδί της έχει όνομα: Έμμανουήλ (Ήσαϊας 2,14.), μαζί μας ο Θεός.

Ήλθε όχι για να ελέγξει και τιμωρήσει αλλά για να διδάξει τον δρόμο Του, δεν ήλθε για να κρίνει αλλά για να σώσει (Ίωάν. ιβ', 47). Έδω είναι ή μέγιστη διαφορά Του από πολλούς άλλους «σωτήρες» που θέλουν να μās σώσουν, άσωτοι και άσωστοι όμως αυτοί, άφου κατακρίνουν άλλους.

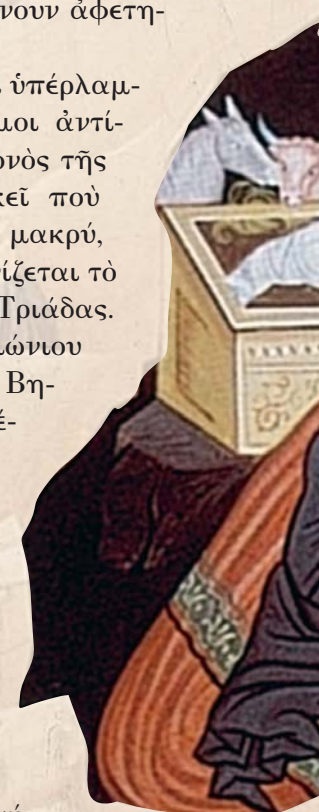
Κατάνυξη σίγουρα –ίσως και φόβο– συνέχει τις καρδιές μας για τα γενόμενα, για την αγάπη του Θεού για τον άμαρτωλό άνθρωπο, για όλους μας. Μία αγάπη χωρίς αρχή και τέλος, χωρίς όρια. Εκείνη που ξεκίνησε από τον ούρανο και νοηματίσθηκε στον ταπεινό χώρο της γέννησης του Ίησου Χριστού.

Κίνητρο λοιπόν της ένανθρώπησής Του είναι πρώτιστα ή αγάπη που συμφιλιώνει διατεταγμένες σχέσεις (Θεού - ανθρώπων), μία αγάπη που μόνο ο Θεός μπορούσε να

έχει και γι' αυτό «κατέβηκε σε μās ο αγαπητός Υιός του Θεού και έγινε όμοσους και όμοδιαιτος με τους ανθρώπους. Για να διδάξει σ' αυτούς τή μεταξύ τους αγάπη, άφου διέλυσε τις πλανεμένες ιδέες τους για τήν πολυθεία, τους φανέρωσε τήν άλληθινή θεογνωσία» (Ίωάννης Χρυσόστομος, Migne 56,280). Συγκλονιστικά είναι όλα αυτά και που θα πρέπει να γίνουν άφετηρία για σκέψεις.

Έκει που φανερώθηκε άστερι ύπερλαμπρο, εκεί που ποιμένες άσημοι αντίκρυζαν τo πιο σημαντικό γεγονός της πανανθρώπινης ζωής, για εκεί που ξεκίνησαν μάγοι σοφοί δρόμο μακρύ, εκεί με σάρκα και όστā έμφανίζεται τo Ένα πρόσωπο της Άγίας Τριάδας. Είναι ή άποκάλυψη του προαιώνιου Θεϊκού σχεδίου στην γη της Βηθλεέμ, στην γη μας κατ' επέκταση χώρας.

Καθώς προσκυνούμε τον σπαργανωμένο Σωτήρα όφείλουμε να μελετήσουμε και να πεισθοῦμε πώς όντως φέρει τα γνωρίσματα του άναμενόμενου επί αιώνες Μεσσία και Λυτρωτή του κόσμου. Είχε πνεῦμα αλήθειας γι' αυτό και μπορεί να όδηγήσει και άλλους στην αλήθεια και να έλευθερωθοῦν (Βλ. Ίωάν. η', 32), εύαγγελίζεται και κηρύττει στους αδύνατους τήν ύπομονή (Λουκ. κα', 19) και τήν καρτερία για τήν τελική δικαίωσή τους, κάνει θαύματα και καθαρίζει τις ψυχές των ταιλωρημένων από τήν άμαρτία ανθρώπων, για τήν ύποδοχή του σωστικού μηνύματός Του. Στους κάθε λογής αιχμαλώ-

ΕΥΤΙΚΗ

Του Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου

τους δίνει τὴν ἄφεση, τὴν ἐλευθερία ἀπὸ δεσμὰ χρόνια καὶ ἐπικίνδυνα.

Στὴν ἀπλή φάτνη τῆς Βηθλεέμ σήμερα κλαίει, στὸν τόπο Του αὔριο θὰ διδάσκει, στὴν αἰωνιότητα θὰ ἐγκαταστήσει τὴν Ἐκκλησία Του σὰν πύργο ἀκατάλυτο τῆς Βασιλείας Του, ποὺ μὲ πολλές θλίψεις θὰ εἰσέρχονται σ' Ἐκείνη ἀκαταπόνητοι καὶ γενναῖοι πνευματικοὶ μαχητές (Πράξ. ιδ', 22), οἱ Χριστιανοὶ ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ὁ χρόνος καὶ ὁ χῶρος Της ἀναδεικνύουν τὸ μέγεθος τῆς συμφιλίωσης τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἄνθρωπο μὲ συμφιλιωτικὸ κρίκο τὸν Κύριο, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἡμέρα τῆς Γέννησής Του εἶναι σημαντικὴ καὶ μοναδική. Παίρνει τὸν ἀπομονωμένο καὶ μοναχικὸ ἄνθρωπο καὶ τὸν κάνει μοναδικὸ καὶ ἐπώνυμο, τὸν σώζει καὶ τὸν ἀλλάζει, τὸν κάνει φίλο Του.

Ὁ ρόλος τῆς Παναγίας μας στὸ παράδοξο καὶ γεμᾶτο μυστήριό αὐτὸ γεγονὸς –ποὺ ἀρχίζει στὴν Βηθλεέμ, γιὰ νὰ συνεχιστεῖ στὶς ἡμέρες μας καὶ γιὰ πάντα– εἶναι σίγουρα παραπάνω ἀπὸ σημαντικός, γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἱερός ὑμνωδὸς μᾶς προτρέπει μὲ πίστη νὰ Τὴν ὑμνήσουμε (Τροπᾶριο Ε' ὠδῆς τοῦ πεζοῦ Κανόνα τῶν Χριστουγέννων), εἶναι μία αἰώνια ὀφειλή. Οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ σωστὰ τοποθετημένοι ἀπέναντι στὴν προσφορά Της καὶ στὴν θέση Της τῆς προσφέρουν τὴν εὐγνωμοσύνη τους καθημερινά.

Ἡ ὑπομονὴ Της γίνεται ὑπομονὴ γιὰ τὸν καθένα μας στὰ βάσανά μας καὶ ἡ χαρὰ Της γίνεται χαρὰ μας στὶς ἐπιτυχίες μας. Ὑπομονὴ καὶ χαρὰ συναισθήματα καὶ καταστάσεις ποὺ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὴν Παναγία μας καὶ τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ μας.

Εἶναι ἀδύνατη σίγουρα ἡ φωνὴ μας καὶ ἄκομψη ἡ γλῶσσα μας γιὰ νὰ ἐξυμνήσουμε μὲ τὸν σωστὸ τρόπο τὴν σημασία, τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ ὠφέλιμα ποὺ ἔφερε στὸν κόσμο ἡ Ἐπιφάνια τοῦ Κυρίου μας.

Γι' αὐτὸ καὶ δανειζόμαστε τὸ ἐγκώμιο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸν μαθητὴ τοῦ Τίτου, ποὺ τοῦ λέει: «διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ φανερώθηκε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ σωτηρία γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους» (Τιτ. β', 11). Δὲν ἀξίζει λοιπὸν ἡ ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων νὰ εἶναι λαμπρότατο πανηγύρι;

Ὁ Δημιουργὸς πραγματοποίησε προφητευμένη ἐπίσκεψη στὸ δυστυχισμένο πλάσμα Του γιὰ νὰ τὸ σώσει καὶ τοῦ δίνει πλέον τὸ παντοτινὸ μάθημά Του.

Μᾶς διδάσκει νὰ εἶναι ἡ ζωὴ μας γεμάτη μὲ πίστη, λατρεία, ὑπακοή καὶ ἐγκάρδια τιμὴ σ' Ἐκεῖνον, μὲ πράξεις καὶ ἀρετὲς ποὺ θὰ μᾶς τιμοῦν –δηλαδή– ὡς πρόσωπα λογικὰ καὶ βαπτισμένα στὸ Ὄνομά Του.

Ἐκεῖνος πάντως μᾶς βεβαιώνει: «Θαρσεῖτε ... νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ιζ', 33). Ἡ δική του νίκη ἂς γίνῃ καὶ δική μας νίκη, ἀρχὴ τῆς δὲ ἡ φετεινὴ γέννα Του.

Ἐκεῖνος πάντως μᾶς βεβαιώνει: «Θαρσεῖτε ... νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ιζ', 33). Ἡ δική του νίκη ἂς γίνῃ καὶ δική μας νίκη, ἀρχὴ τῆς δὲ ἡ φετεινὴ γέννα Του.

Ἡ Θεοτόκος στὴν ὑμνογραφία τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ (Α)

Τὸ ὑμνογραφικὸ ἔργο τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ

Ο Ρωμανὸς εἶναι μέχρι σήμερα τὸ ἀντικείμενο τῆς μελέτης καὶ ἔρευνας πολλῶν σοφῶν τῆς Ἑσπερίας, Ἰταλῶν, Γάλλων, Ἀγγλῶν καὶ κυρίως Γερμανῶν. Ἔνας ἀπὸ αὐτοὺς τὸν ἀποκαλεῖ «νέο Πίνδαρο τοῦ Βυζαντίου», καὶ ἄλλος ἕνας «τὸν μέγιστο ἐκκλησιαστικὸ ποιητὴ τοῦ κόσμου» καὶ «πρίγκιπα τῶν μελωδῶν».

Ὁ διάσημος βυζαντινολόγος καθηγητὴς Κ. Κρουμβάχερ ἐξέδωσε στὸ Μόναχο πολλὰ ἀνέκδοτα ἄσματα τοῦ Ρωμανοῦ καὶ ἄλλων, ἀπὸ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς Πάτμου. Μὲ τὸ ὄνομα «Κοντακάριον» βρέθηκε στὴν βιβλιοθήκη τῆς Μόσχας ἑλληνικὴ χειρόγραφη περγαμηνή, πὺν περιέχει Κοντάκια καὶ Οἴκους γιὰ ὅλο τὸν ἐνιαυτό, ἀλλὰ ὄχι καὶ ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Ρωμανοῦ.

Δὲν γνωρίζουμε τὰ περισσότερα Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ, γιατί αὐτὰ ἀντικαταστάθηκαν ἀπὸ τοὺς Κανόνες. Σὲ χρῆση, ὅμως, παρέμεινε ὁ περιώνυμος τοῦ Ρωμανοῦ ὕμνος στὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποῦ ἡ πρώτη στροφή εἶναι τὸ γνωστὸ Κοντάκιο τῶν Χριστουγέννων καὶ τὸ ὁποῖο μέχρι τὸν ΙΒ' αἰῶνα ψαλλόταν κάθε χρόνο σὲ ἐπίσημα γεύματα ἀπὸ τοὺς ἐνωμένους χοροὺς τῶν λεγομένων Ἀγιοσοφικῶν καὶ Ἀποστολικῶν. Σύμφωνα μὲ τὴν συναξαριακὴ παράδοση, συνέθεσε πάνω ἀπὸ χίλιους ὕμνους. Σήμερα γνωρίζουμε 85 πλήρεις ὕμνους (κοντάκια) καὶ μερικὰ μικρὰ ποιήματα (σπαράγματα).

«Ὁ Ρωμανὸς ἦταν μέσα στὴν Χάρη καὶ ὅ,τι ἔγραφε ἦταν τέλειο», εἶπε κάποτε ὁ Γέροντας Πορφύριος.

Ἡ ποίηση τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ ἐκφράζει τὴν ἴδια τὴν ἐποχὴ του, τοὺς πόθους καὶ τὶς ἐλπίδες ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἔργο του δὲν ἐξετάζεται μόνο ἀπὸ θρησκευτικὴ ἢ λογοτεχνικὴ ἀποψη ἀλλὰ καὶ ἱστορικὴ καὶ λαογραφικὴ. Ἡ γλώσσα του ἀπλή, χωρὶς στόμφο καὶ ὅπου παρουσιάζεται ρητορικὴ μακρολογία, ἐπειδὴ ἔτσι ἐπιβαλλόταν ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῶν τότε λειτουργικῶν πλαισίων, αὐτὸ γίνεται χωρὶς νὰ κουράζει. Γενικὰ οἱ φράσεις του περιέχουν πλαστικότητα, μεστὴ νοημάτων κατὰ μίαν ἀψογὴ τεχνικὴ, ὅπως παραδέχονται εἰδικοί.

Πρωτ. Δημητρίου Ἀθανασίου, Ἐκπαιδευτικοῦ (χημικοῦ)

Οἱ μελετητὲς τοῦ ἔργου του ἐξαιροῦν τὴν ποιητικὴ του δύναμη, τὴν πρωτότυπη καὶ ἀνεξάντλητη στιχουργικὴ του ἱκανότητα, στοιχεῖα πὺν γίνονται ἰδιαίτερα αἰσθητὰ στοὺς ὕμνους τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ρωμανὸς συνέθεσε τρία Κοντάκια γιὰ τὸ γεγονός τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως. (τὸ τρίτο ἀναφέρεται στὰ Ἁγία Νήπια).

Τὸ πρῶτο Κοντάκιο τῶν Χριστουγέννων

Ὁ πρῶτος ὕμνος, ἀληθινὰ ἀριστουργηματικός, ἔχει ὡς θέμα του τὴν Ἐνανθρώπιση τοῦ Θεοῦ. Ἔχει τὴν χαρακτηριστικὴ ἀκροστιχίδα «Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὕμνος» καὶ ψάλλεται τὴν ἡμέρα τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ προοίμιο «Ἡ Παρθένος σήμερον», εἰκοσιτέσσερις οἴκους, μὲ δέκα στίχους ὁ καθένας, μὲ ἐφύμνιο κάθε οἴκου τὸ «..παῖδιον νέον, ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός». Στὴ σημερινὴ λειτουργικὴ πράξη ἀπὸ τὸν ὕμνο αὐτὸ ψάλλεται μόνο τὸ προοίμιο «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει» καὶ ἀναγιγνώσκεται μετὰ τὴν σ' ὠδὴ τοῦ κανόνος ὁ Α' οἶκος: «Τὴν Ἐδέμ Βηθλεέμ ἤνοιξε, δεῦτε ἴδωμεν».

Ἡ Θεοτόκος στὴν θεματολογία τοῦ Α' Κοντακίου.

Ξεκινώντας ὁ Ρωμανὸς ἀπὸ τὴν Εὐαγγελικὴ διήγηση μὲ μίαν ἀπαράμιλλη λυρικότητα καὶ μαεστρία ὑπερβαίνει τὴν θεολογία καὶ «ἐξανθρωπίζει» τὸ μυστήριον τῆς Θείας Σαρκώσεως, διεκδικώντας, ὅπως ἔχει παρατηρηθεῖ, γιὰ τὴν τέχνη του εὐρύτατα περιθώρια μεταπλασμοῦ καὶ ἐλευθερίας ἐπεξεργασίας τῆς συγκεκριμένης εὐαγγελικῆς παράδοσης. Τὸ πρόσωπο, πὺν παρουσιάζει ὡς κυρίαρχο στὸ

όλο γεγονός δέν είναι ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός-Λόγος ἀλλά ἡ Πάναγνη Μητέρα Του, «ἡ φαεινὴ καὶ Ἀμώμητος» (ἀψευγάδιαστη), πού εἶναι «φύσει ἄνθρωπος» καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νά κατανοήσει τὸ βάθος τοῦ Μυστηρίου, πού ἐκούσια ὑπηρετεῖ.

Τὸ βρέφος πού μόλις γεννήθηκε εἶναι βέβαια Γιὸς τῆς ἀλλὰ ταυτόχρονα εἶναι καὶ Πατέρας Τῆς καὶ Θεός καὶ Θεός τῶν πάντων. Ἡ παρθενική σύλληψη καὶ Γέννηση σέ ἀντίξοες συνθήκες εἶναι βέβαια γεγονότα, ὅμως ἡ ἴδια ὡς ἄνθρωπος βασανίζεται ἀπὸ ἓνα μεγάλο πλῆθος ἐρωτηματικῶν γιὰ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀνεξήγητα πού συμβαίνουν καὶ ἡ ἴδια συμμετέχει. Καὶ ἀπορημένη ἐρωτᾷ.

Οἶκος Β' (ἀπόσπασμα: στίχ. 4-10)

Εἰπέ μοί, τέκνον, πὼς ἐνεσπάρης μοι ἢ πὼς ἐνεφύης μοί.

Ὅρῶ σε, σπλάγχνον καὶ καταπλήττομαι, ὅτι γαλουχῶ καὶ οὐ νενύμφευμαι.

Καὶ σέ βλέπω μετὰ σπαργάνων, τὴν παρθενίαν δέ ἀκμὴν ἐσφραγισμένην θεωρῶ. Σὺ γὰρ ταύτην φυλάξας ἐγεννήθης εὐδοκήσας παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Οἶκος Γ'

*Υψηλὴ Βασιλεῦ, τί σοὶ καὶ τοῖς πτωχεύσασι;
Ποιητὰ οὐρανοῦ, τί πρὸς γήινους ἤλυθας;
Σπηλαιῶν ἠράσθης ἢ φάτνης ἐτέρφθης;
Ἴδου οὐκ ἐστὶ τόπος τῇ δούλῃ σου ἐν τῷ καταλύματι.
οὐ λέγω τόπον, ἀλλὰ οὐδὲ σπήλαιον,
ὅτι καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀλλότριον. καὶ τῇ μὲν Σάρρα
τεκούση βρέφος
ἐδόθη κληρὸς γῆς πολὺς, ἐμοὶ δὲ οὔτε φωλεᾶν
ἐχρησάμην τὸ ἄνδρον, ὃ κατώκησας βουλήσει*

παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Αὐτὸ πού ἡ ἴδια δέν κατανοεῖ, ἐρχονται νά τὸ ἐπιβεβαιώσουν οἱ Μάγοι, πού φτάνουν στό σπήλαιο γιὰ νά προσκυνήσουν «παιδίον νέον» τὸν προαιώνιο Θεό. Ἡ Μητέρα ἀκούει τὴν διαβεβαίωση τῶν ξένων σοφῶν, ὅτι τὸ γεγονός αὐτὸ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως προφητεύτηκε καὶ αὐτὴ ἔγινε «ἀπάτορος υἱοῦ μήτηρ καὶ τροφός», τοῦ Ὁποί-

ου καθὼς εἶδαμε τὸ ἄστρο καταλάβαμε πὼς ἦρθε στὸν κόσμον «παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

Οἶκος Ε'

Ἀκριβῶς γὰρ ἡμῖν ὁ Βαλαάμ παρέθετο τῶν ρημάτων τὸν νοῦν ὡνπερ προεμαντεύσατο, εἰπὼν ὅτι μέλλει ἀστήρ ἀνατέλλειν, ἀστήρ σβεννύων πάντα μαντεύματα καὶ τὰ οἰωνίσματα.

Ἀστήρ ἐκλύων παραβολὰς σοφῶν, ρήσεις τε αὐτῶν καὶ τὰ αἰνίγματα.

Ἀστήρ ἀστέρος τοῦ φαινομένου ὑπερφαιδρότερος πολὺ ὡς πάντων ἄστρον ποιητής,

περὶ οὐ προεγράφη. ἐκ τοῦ Ἰακώβ ἀνατέλλει παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Τὰ παράξενα αὐτὰ λόγια ὅταν ἄκουσε ἡ Μαριάμ ἔσκυψε καὶ προσκύνησε τὸ Σπλάγχνο Τῆς καὶ τὸ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ μεγαλεῖα πού τῆς ἐπεφύλαξε. «Παραδόξων ρητῶν ἡ Μαριάμ ὡς ἤκουσε τῷ ἐκ σπλάγχων αὐτῆς κύψασα προσέκυνησε καὶ κλαίουσα εἶπε: Μεγάλα μοί, τέκνον, μεγάλη ἀπάντα, ὅσα ἐποίησες μετὰ τῆς πτωχείας μου». Ὁλόκληρο τὸ ὑπόλοιπο τοῦ ὕμνου εἶναι ἓνας διάλογος ἀνάμεσα στὴν Θεοτόκο καὶ τοὺς Μάγους. Στὸν διάλογο αὐτὸ ἀξιοσημείωτο γεγονός ἀποτελεῖ ἡ συνάντηση τῶν Μάγων μὲ τὸν Ἰωσήφ καὶ ὁ προβληματισμός τους γιὰ τὴν παρουσία του. Ἔτσι ὁ Ρωμανὸς παίρνει ἀφορμὴ νά διακηρύξει μὲ ποιητικὸ τρόπο τὴν Ἀσπιλη Σύλληψη τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ Ἀειπάρθενο τῆς Θεοτόκου, τὴν ὁποία ὀνομάζει «ἀπαράνοικτο πύλη, ἣν ὁ Χριστὸς μόνος διώδευσεν», «Θύρα ἢ ἀνοιχθεῖσα καὶ μηδαμῶς κλαπεῖσα τὸν τῆς ἀγνείας θησαυρόν».

Οἶκος Θ' (στίχ. 4-10) καὶ Γ'

Ἡ δὲ ἀνοίγει θύραν καὶ δέχεται μάγων τὸ σύστημα

ἀνοίγει θύρα ἢ ἀπαράνοικτος

πύλη, ἣν Χριστὸς μόνος διώδευσεν

ἀνοίγει θύραν ἢ ἀνοιχθεῖσα

καὶ μὴ κλαπεῖσα μηδανῶς τὸν τῆς ἀγνείας θησαυρόν

αὐτὴ ἤνοιξε θύραν, ἀφ' ἧς ἐγεννήθη θύρα,

παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Γ'

Οἱ δὲ Μάγοι εὐθύς ὤρμησαν εἰς τὸν θάλαμον καὶ ἰδόντες Χριστὸν ἔφριξαν, ὅτι εἶδοσαν τὴν τούτου μητέρα, τὸν ταύτης μνηστήρα καὶ φόβῳ εἶπον «Οὗτος υἱὸς ἐστὶν ἀγενεαλόγητος.

καὶ πῶς Παρθένε, τὸν μνηστευσάμενον
βλέπομεν ἀκμὴν ἔνδον τοῦ οἴκου Σου;
οὐκ ἔσχε μῶμον ἢ κήσις σου;
μὴ ἢ κατοίκησις ψεχθεῖ συνόντος σοι τοῦ Ἰωσήφ;
πλήθος ἔχεις φθονούντων, ἐρευνώντων ποῦ ἐτέ-
χθη,
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Ἡ Παναμώμητος, ὁμως, Θεοτόκος ἀποκαλύπτει
τὸν ρόλο τοῦ Μνήστορος, ὁ ὁποῖος θὰ γίνει «ἐλε-
χος πάντων τῶν καταλαλούντων», καὶ θὰ εἶναι
αὐτὸς ποῦ θὰ «ρητορεύει σαφῶς ἅπαντα ἅπερ
ἤκουσεν», θὰ «ἀπαγγέλει τρανῶς ὅσα αὐτὸς ἐώ-
ρακε ἐν τοῖς οὐρανόις καὶ τοῖς ἐπιγείοις».

Οἶκοι ΙΑ' καὶ ΙΒ' (στίχ. 1-6)

«Υπομνήσω ὑμᾶς », μάγοις Μαρία ἔφησε,
«τίνος χάριν κρατῶ τὸν Ἰωσήφ ἐν οἴκῳ μου
εἰς ἔλεγχον πάντων τῶν καταλαλούντων
αὐτὸς γὰρ λέξει ἅπερ ἀκήκοε περὶ τοῦ παιδίου
μου.

Υπνῶν γὰρ εἶδεν ἄγγελον ἅγιον
λέγοντα αὐτὸ πόθεν συνέλαβον
πυρίνη θέα τὸν ἀκαυθώδη
ἐπληροφόρησε νυκτὸς περὶ τῶν λυπούντων
αὐτόν.

Δι' αὐτὸ σύνεστί μοι Ἰωσήφ δηλῶν ὡς ἐστί
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ΙΒ'

Ρητορεύει σαφῶς ἅπαντα ἅπερ ἤκουσεν
ἀπαγγέλει τρανῶς ὅσα ἐώρακεν
ἐν τοῖς οὐρανόις καὶ τοῖς ἐπιγείοις
τὰ τῶν ποιμένων, πῶς συνανύμνησαν πηλίνοι
οἱ πύρινοι.

Υμῶν τῶν Μάγων, ὅτι προέδραμεν ἄστρον φω-
τανγοῦν καὶ ὀδηγοῦν ὑμᾶς.

Στὴν συνέχεια τοῦ διαλόγου προβάλλονται τὰ
ἱστορικὰ γεγονότα τὰ σχετικὰ μὲ τὸ ἄστρο καὶ
τὴν πορεία τῶν Μάγων, τὸν Ἡρώδη καὶ τὴν
σφαγὴ τῶν νηπίων. «Υπὸ τῶν ἀπλανῶν μάγων
αὐτὰ ἐλέγετο ὑπὸ δὲ τῆς σεμνῆς πάντα ἐπε-
σφραγίζετο κυροῦντος τοῦ βρέφους τὰ τῶν ἀμφο-
τέρων (= τὸ βρέφος ἐπικύρωνε τὰ λεγόμενα καὶ
ἀπὸ τῆς δυὸ πλευρῆς). Ἀκολουθεῖ ἡ προσκύνηση
τῶν Μάγων στὸ Χριστό, ἀφοῦ προηγουμένως
αὐτοὶ «προσεκύνησαν τῷ δώρῳ τῶν δώρων, τῷ
μύρῳ τῶν μύρων» δηλ. τὴν Θεοτόκο, τὴν Πηγὴ
ὄλων τῶν δώρων καὶ ὄλων τῶν ἀρωμάτων, λέγο-
ντας στὸν νεογέννητο Χριστό: «Δέξαι δώρημα
τρίβλον, ὡς τῶν Σεραφίμ ὕμνον τρισάγιον μὴ
ἀποστρέψης ὡς τὰ τοῦ Κάιν, ἀλλὰ ἐναγκάλισαι
αὐτὰ ὡς τὴν τοῦ Ἄβελ προσφορὰν διὰ τῆς σέ τε-

κούσης, δι' ἧς ἡμῖν ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ
πρὸ αἰώνων Θεός.»

Ἡ Μητέρα – Θεοτόκος, ἡ Πηγὴ ὄλων τῶν δώ-
ρων, ποῦ δέχθηκε τὰ δῶρα καὶ ἄκουσε ἀπὸ τὸ
στόμα τῶν Μάγων τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸν Γιό της,
πρέπει νὰ παρακαλέσει γιὰ τὸ γένος της καὶ θὰ
εἶναι πλέον ἢ μόνη μεσίτρια ἀνάμεσα στοὺς
ἀνθρώπους καὶ στὸν Γιό-Θεό της.

Οἶκος ΚΒ'

Νέα νῦν καὶ φαιδρὰ βλέπουσα ἡ ἀμώμητος
μάγους δῶρα χερσὶ φέροντας καὶ προσπίπτο-
ντας,
ἀστέρα δηλοῦντα, ποιμένας ὑμνοῦντας,
τὸν πάντων τούτων κτίστην καὶ Κύριον ἰκέτευε
λέγουσα.

«Τριάδα δώρων, τέκνον δεξάμενος
τρεις αἰτήσεις δὸς τῇ γεννησάσῃ σε
ὑπὲρ ἀέρων παρακαλῶ σε
καὶ ὑπὲρ τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ τῶν οἰκούντων
ἐν αὐτῇ
διαλλάγηθι πάσι δι' ἐμοῦ, ὅτι ἐτέχθης
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Οἶκος ΚΓ'

Οὐχ ἀπλῶς γὰρ εἶμι μήτηρ σου, σῶτερ εὐσπλαγ-
χνε
οὐκ εἰκῆ γαλουχῶ τὸν χορηγόν τοῦ γάλακτος
ἀλλ' ὑπὲρ πάντων ἐγὼ δυσωπῶ σε
ἐποίησάς με ὄλου τοῦ γένους μου καὶ στόμα καὶ
καύχημα
ἐμέ γὰρ ἔχει ἡ οἰκουμένη σου,
σκέπην κραταιά, τεῖχος καὶ στήριγμα
ἐμέ ὀρώσιν οἱ ἐκβληθέντες
τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς, ὅτι ἐπιστρέψω
αὐτούς
λαβεῖν αἴσθησιν πάντων δι' ἐμοῦ τῆς σέ τεκού-
σης
παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

Οἶκος ΚΔ' (ἀπόσπασμα. στίχ: 1-3)

Σῶσον κόσμον, Σωτήρ, τούτου γὰρ χάριν ἤλυθας
στήσον πάντα τὰ σά τούτου γὰρ χάριν ἔλαμψας
ἐμοὶ καὶ τοῖς μάγοις καὶ πάσῃ τῇ κτίσει.
Ἴδου γὰρ μάγοι, οἷς ἐνεφάνισας τὸ φῶς τοῦ προ-
σώπου σου,
προσπίπτοντές σοι δῶρα προσφέρουσι
Χρήσιμα καλὰ λίαν ζητούμενα.
Αὐτῶν γὰρ χρήζω, ἐπειδὴ μέλλω.
Ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μολεῖν καὶ φεύγειν σὺν σοὶ
διὰ σέ,
Ἵδηγέ μου, υἱέ μου, ποιητά μου, λυτρωτά μου,
Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Προεόρτιος λόγος...

ΩΡΑ ΒΑΘΕΙΑ ΟΡΘΡΙΝΗ. Μέ την άχραντη τήν ήσυχία να κυκλώνει τον άδειο τό ναό, μα περισσότερο με το λιτό το φως των καντηλιών που απομένει μια άψεγάδια-στη μαρτυρία για τον τρόπο με τον οποίο βιώνεται ή κάθε ακολουθία, ή κάθε γιορτή. Γιατί στις μέρες μας πλήθυναν τα φώτα, τα πολλά τα φώτα, άνοιξαν οι τεράστιοι προβολείς και καταναγάσανε τον κόσμο όλόκληρο, σε σημείο ώστε να μην υπάρχει άφωτιστος τόπος. Μόνο που οι ψυχές των ανθρώπων έπαψαν να φωτίζονται πιά, γιατί δεν έχουν ανάγκη πλέον τον θείο φωτισμό, που ξεκινάει από το λιτό, το ταπεινό το λαδοκάντηλο και στη συνέχεια μεταφέρεται στο μελισσοκέρι, που καΐνε, ως άλλη θυσία και προσφορά στα ιερά τα εικονίσματα.

Σεργιανās απόψε, λίγο πριν αρχίσουν οι Μεγάλες Ώρες των Χριστουγέννων στο μισοσκότεινο ναό και πασχίζεις να διακρίνεις άλλοτινές, περασμένες σήμερα, ιερές ακολουθίες, ώσαν αυτήν που σε λίγο θ' αρχίσει. Και δεν είναι τούτη ή αναπόληση μιιά άρρωστημένη απόπειρα συναισθηματικής φόρτισης και νοσταλγίας, αλλά μιιά βεβαιωμένη ιστορική στιγμή που ανακαλείται τούτη την ιερή ώρα, ως αδιάκοπη συνέχιση της αποστολής αυτής της, έστω και ταπεινής κι ελάχιστης, ένοριακής κοινότητας. Σκέφτεσαι πως εκείνοι οι άπλοι παπάδες ξεκινούσαν μέσα στη νυχτωμένη πολίχνη, με όποιον καιρό, να βρεθούν στο ναό έγκαίρως, να χτυπήσουν τις καμπάνες θραύοντας το κέλυφος της ήσυχίας και της σιγής του ύπνου που μηνύει το θάνατο, για να κληθούν οι πιστοί και να μάθουν «*ότι έτέχθη ήμιν σήμεραν Σωτήρ*», όπως επίσης να καταλάβουν πως ή νοητή κλίμακα του έγκοσμου βίου τους, που οδηγεί στον Ουρανό, αρχίζει από τη σπηλιά, τη φάτνη, την περιφρόνηση του κόσμου, που γίνεται συνδρομή Θεού και μεταβάλλεται, μεταποιείται σε ζωή

Του Αϊδεσιμ. Κων. Καλλιανού

φωτεινή. Φυσικά το φως εκείνο δεν εκπέμπεται από προβολείς και άλλες πηγές τεχνητού φωτός, αλλά από τον Ήλιο της Δικαιοσύνης, που σκύβει και θερμαίνει κάθε παγωμένη ψυχή, καταναγάζει Μορφές και Ήρωες της πίστεως με κείνο το χρυσαφένιο το φως, το λιτό και θεοφύλακτο, γιατί αναντίρρητα το φως εκείνο δε σβήνει, δεν αυξομειώνεται μήτε ύφίσταται τις συνήθεις διακοπές που γνωρίζουμε στον κόσμο...

Κι αυτή την τρισόλβιο ώρα δεν μπορείς να μην ακολουθήσεις τα βήματα τα έσωτερικά της ψυχής και να μη θυμηθείς το γνήσια χρυσαφένιο φως που άφηναν τα κεριά και οι πολυέλαιοι του παλιού ναού του χωριού σου, άφοϋ καΐγανε «*έλαιον άγαλλιάσεως*» μαζεμένο με πολλούς κόπους από τους παλιούς Κληματαίνους και προσφερόταν «*θυσίαν αινέσεως*», προσευχή και εύχτηριος λόγος στο Άγιο Νήπιο.

Ξεκλείδωναν τότε οι καρδιές, άνοιγαν οι θύρες της ψυχής κι έφτανε το φως εκείνο το κερχιμπαρένιο, το θεϊκό, λές κι έβγαίνε, εύλογια θεόσταλη, από τις Εικόνες για να τους δείχνει το δρόμο στο υπόλοιπο του βίου τους. Γιατί ξέριανε πως ακολουθούσαν πολλά σκοτάδια, από την κακία που απλώνονταν όπως ή έπιδημία, από το έγω κάποιων, που οι κύκλοι του άνοιγαν όπως όταν ρίξεις λιθάρι στα ήρεμα νερά κι αρχίζουν οι κυματισμοί...

Τα σκέφτεσαι όλα τούτη την ιερή ώρα και προσπαθείς να προκάμεις να τα κρατήσεις μέσα σου, ως ιερή παρακαταθήκη από τα φετεινά Χριστούγεννα που προχωράνε προς τη δύση τους, όπως ο ήλιος στο τέλος της μέρας. Το μόνο που απομένει είναι ή ζεστασιά του Ήλιου της Δικαιοσύνης, όχι εκείνου που μνημονεύει ό ποιητής, αλλά της Έκκλησίας.

Τὸ ἔθιμο τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σὲ θάλασσες καὶ ποτάμια

Στὴν Ὀρθόδοξη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία μας ὑπάρχουν πολλὰ ἔθιμα. Ἄλλα ἐξ αὐτῶν ὑφίστανται σ' ἓνα συγκεκριμένο τόπο ἢ περιοχὴ, καὶ κάποια ἄλλα ἔχουν λάβει καθολικὲς διαστάσεις.

Ὅρισμένα ἔθιμα ἔχουν κάποιο ὑπόβαθρο θρησκευτικό, ἄλλα κοινωνικό, ἄλλα ψυχο-συναισθηματικό. Κάποια ἔθιμα, καίτοι ἢ προμετωπίδα τους εἶναι θρησκευτική, ἔχουν παγανιστικές προελεύσεις καὶ μᾶλλον ἐξυπηροτοῦν ἀντίθετο σκοπό.

Στὴν Ὀρθόδοξη πράξη, ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, σωστά, πάντα καὶ διὰ πάντα, φιλοσοφοῦσα τὸ κάθε τί στὴ ζωὴ τῆς κοινωνίας καὶ ταυτόχρονα καὶ τῆς ἴδιας, ἀφοῦ καὶ ἡ ἴδια σ' αὐτὴν τὴν κοινωνία ζεῖ καὶ κινεῖται, παραλαμβάνει τὰ ἴηθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ πιστοῦ λαοῦ της καὶ τὶς περισσότερες φορές τὰ ἀφήνει σιωπηρὰ νὰ ὑφίστανται, ἢ ἐπὶ τὸ ἐκκλησιαστικότερον, ὅπου ὁ ποιμένας ἀγωνίζεται γιὰ τὴν πνευματικὴ ὠφέλεια τῶν πιστῶν, τὰ ἐκχριστιανίζει, προσδίδοντας σ' αὐτὰ χριστιανικὲς ὀρθόδοξες ἐξηγήσεις ἢ τέλος, τὰ παραγκωνίζει ἢ ἄλλες φορές, ὅταν κάποια ἐξ αὐτῶν πληγώνουν ἀνεπανόρθωτα τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, πρβλ. «ἔθιμο-Ἀναστεναρίων κ.ἄ.», τὰ μάχεται καὶ τὰ ἀπορρίπτει. Θὰ λέγαμε ὅτι τρόπος ἐπίσημος ἢ θεσμοθετημένος ἀποδοχῆς κάποιου ἔθιμου στὴν Ὀρθόδοξη λατρεία καὶ πράξη δὲν ὑφίσταται.

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἔχει θεσπίσει νόμους γιὰ τὰ ἀπλά καὶ ἀσήμαντα. Ἡ ἴδια δὲν ἔχει βάλει τυπικούς φραγμούς στὶς ἐκδηλώσεις τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐλάβειας τοῦ πιστοῦ λαοῦ της, δὲ θέλει νὰ ἰσοπεδώσει τὸ δῶρο τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ ἔκφρασης τοῦ πιστοῦ της, ἀρκεῖ ὅμως νὰ μὴ χάνεται ὁ πνευματικὸς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου (κατὰ πάντα πιστοῦ τέκνου της), πὺ εἶναι ἡ σωτηρία, ὁ ποθητὸς Παράδεισος.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλη-

Τοῦ Πρωτ. Θεμ. Στ. Χριστοδούλου, Δρ. Θ.

σία ἔχει δεχθεῖ καὶ τὴν κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Θεοφανείων ὄχι μόνο στὴν κολυμβήθρα τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ μὲ τὶς γνωστὲς τριπλὲς καταδύσεις καὶ ἀναδύσεις, ἀλλὰ καὶ σὲ τρέχοντα ὕδατα, ὅπως σὲ θάλασσες, ποταμούς, ἀκόμη λίμνες, δεξαμενές, πισίνες κ.ἄ.

Ταυτόχρονα ἀποδέχθηκε τὴν εὐλάβεια τοῦ πιστοῦ λαοῦ της, τὰ νέα παιδιὰ νὰ πέφτουν στὰ νερά καὶ ν' ἀρπάζουν τὸν Τιμιο Σταυρό.

Ὁ εὐλαβὴς λαὸς πιστεύει ὅτι τὴν ἡμέρα τῶν Θεοφανείων κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ, καὶ μόνο ἀπὸ τὴν Πανήγυρη αὐτῆς καθευατῆς τῆς Μεγάλης Δεσποτικῆς ἑορτῆς ἀγιάζεται ὁλόκληρη ἡ φύση, τὸ σύμπαν.

Ἔτσι πιστεύει ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ὅτι καὶ ὅλα τὰ ὕδατα αὐτὴν τὴν ἡμέρα πὺ θ' ἀγιασθοῦν μὲ τὸν Τιμιο Σταυρό, ἀγιάζονται. Ὑπῆρχε δὲ στὸ ναυτικὸ κόσμο εὐλογημένη συνήθεια, πῶς, ἂν δὲν ἀγιάζονταν τὰ ὕδατα, ταξίδια δὲν πραγματοποιοῦνταν. Ἡ ὅλη τελετὴ περιβάλλεται μὲ ὅλη τὴν ἀρμόζουσα μεγαλοπρέπειά της!

Σχηματίζεται πομπὴ μὲ τὰ ἱερά ἑξαπτέρυγα, τὶς λαμπάδες, τοὺς φανούς, τὸ ἱερὸν εἰκόνισμα τῶν Ἁγίων Θεοφανείων, συνοδευόμενη ἀπὸ κωδωνοκρουσίες καὶ σημαιοστολισμὸ ἐξέδρας. Οἱ τρεῖς προχωροῦν καταστόλιστοι, μετὰ οἱ ἱεροψάλτες ἄδοντες καὶ ψάλλοντες μέχρι τὴν προβλήτα τοῦ λιμένος καὶ σύμπας ὁ πιστὸς λαὸς ἀκολουθεῖ τὴ λιτάνευση. Ὁ Τιμιὸς Σταυρὸς τῆς καταδύσεως βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ προεστῶτος κληρικοῦ, καθὼς καὶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

Μάλιστα ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι σὲ ὅσους πέσουν μέσα στὰ νερά γιὰ ν' ἀνασύρουν τὸ Σταυρὸ θὰ δοθεῖ ὡς ἀντιμισθία ἢ εὐλογία τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

Σε πολλά μέρη πολλοί νέοι πέφτουν στα νερά. Ίδιαίτερα οί νέοι τῶν νησιῶν μας καθῶς καὶ τῶν παραθαλασσίων περιοχῶν. Ἀπὸ τὴν κατάδυση τὸ Σταυρὸ ἀνασύρει ὁ πιὸ γρήγορος κολυμβητής.

Κι ὅταν Τὸν πιάσει, πρωτίστως Τὸν ἀσπάζεται καὶ Τὸν προσφέρει πρὸς ἀσπασμὸν καὶ στοὺς ἄλλους κολυμβητές.

Αὐτὸς ὁ νικητὴς ἐξ ἔθνους παραδίδει τὸν Τιμιο Σταυρὸ στὸν ἱερέα, ἀσπαζόμενος τὴ δεξιὰ του χεῖρα καὶ εὐλογεῖται ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ ἱερέως) σταυροειδῶς.

Ὁ νικητὴς θεωρεῖται ἀπὸ τὸ λαὸ ὡς ὁ ἰδιαίτερα εὐλογημένος καὶ μάλιστα γιὰ ὅλη τὴ χρονιά. Σὲ μερικά μέρη αὐτὸ τὸ ἔθιμο ἔχει προσλάβει καὶ τὴν ἰδιαίτερη εὐλογία τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὴν παράδοση τοῦ Σταυροῦ ἀπὸ τὸν κολυμβητὴ-νικητὴ στὸν ἱερέα, ὁ ἱερέας τοῦ ἐπιδίδει ἐπιστήθιο χρυσὸ Σταυρὸ, ὡς ἀντιμισθία γιὰ τὴ νίκη του.

Σὲ κάποια μέρη ὁ νικητὴς κολυμβητὴς καὶ ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι κολυμβητές περιφέρουν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀκολουθίας τὸν Τιμιο Σταυρὸ στὰ σπίτια τῶν συμπολιτῶν τους γιὰ εὐλογία.

Αὐτό, ὅμως, ἐπειδὴ κρύβει κάποια ὑστεροβουλία, δηλ. τὴ μάζωξη χρημάτων γιὰ προσωπικὸ ὄφελος τῶν κολυμβητῶν, νομίζω ταπεινὰ δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπεται καὶ γιὰ ἓνα ἀκόμη ἄλλο λόγο, ὅτι μὲ τὸν Τιμιο Σταυρὸ σταυρώνει μόνον ὁ ἱερέας καὶ δὲν μπορεῖ αὐτὸ τὸ Σύμβολο νὰ περιφέρεται εὐκαίρως-ἀκαίρως ἀπ' ὅποιουσδήποτε.

Ἄλλωστε, οἱ παρέες τῶν κολυμβητῶν κανονικά, ἐὰν ἰσχύει τὸ ἔθιμο τῆς περιφορᾶς, θὰ ἔπρεπε καθ' ὅλην τὴν ἡμέρα νὰ ἔψαλλε τὸ τροπάριο: «Ἐν Ἰορδάνη...» καὶ φυσικὰ νὰ ἀποφεύγονται καὶ ἄλλα εὐτράπελα πὺ βεβηλώνουν

τὰ Σύμβολα τῆς Πίστεώς μας.

Πόσο ὁμορφὴ στ' ἀλήθεια εἶναι ἡ ὅλη τελετὴ τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὰ Ἅγια Θεοφάνεια!

Πόσοι πιστοὶ ριγοῦν καὶ συναισθηματικὰ φορτίζονται τονώνοντας τὴν πίστη τους ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀπλὸ μὲν ἔθιμο, ἀλλὰ τόσο συμβολικὸ στὴν Ὁρθόδοξο Χριστιανικὴ λατρεία μας! Ὁ Σταυρὸς ἀγιάζει ὅλη τὴν κτίση, τὴν ὄρατὴ καὶ τὴν ἀόρατη!

Ὁ ἄνθρωπος, πὺ εἶναι ψυχοσωματικὴ ὕπαρξη, ἀντιλαμβάνεται ἀνάλογα μὲ τὴν πνευματικὴ του κατάσταση πρωτίστως τὰ ὄρατα.

Γιὰ τὰ ἀόρατα ὅμως πιθανὸν νὰ σκέπτεται νοησιαρχικὰ τὸν ἀγιασμό! Σὲ σπάνιες περιπτώσεις ἀνθρώπων, ὅπου λειτουργοῦν σωστὰ τὰ ψυχικὰ μάτια τους, φαίνεται καὶ τὸ ἀόρατο!

Γιὰ ὅλον ἐκεῖνον τὸν κόσμον πὺ ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ ὁδηγεῖται στὰ νοητὰ, ἡ Ἅγία μας Ἐκκλησία δέχθηκε καὶ καθέρωσε τὰ Ἱερά Σύμβολά της. Συμβολικὴ πράξη ἀποτελεῖ καὶ ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Κάπως ἔτσι πρέπει ν' ἀντιλαμβανόμεστε τὴν ὕπαρξη κάποιων ἄθεσμων ἐθίμων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ καλὸν εἶναι τίποτα ἀπ' ὅσα βρίσκουμε, ἰδιαίτερος ἐμεῖς ὅλοι οἱ νέοι κληρικοὶ, ἀπὸ τοὺς προκατόχους μας, τοὺς λευκασμένους κληρικούς, νὰ μὴν τὰ ἀπορρίπτουμε ἐγωιστικὰ καὶ διὰ «τῆς μαχαίρας», ἀλλὰ κατόπιν πολλῆς περισκέψεως καὶ προσευχῆς.

Πάντως, σ' ὅλα τὰ ἀνωτέρω τὰ ἀφορῶντα τὰ ἔθιμα, γνωστὰ καὶ ἄγνωστα στὴ μελάνη, ἰσχύει ἓνας ἄγραφος λειτουργικὸς νόμος:

«Ὅ,τι παλαιὸ δὲν σημαίνει καὶ τὸ πιὸ σωστο, ἢ ὅ,τι νεώτερο ὄχι καὶ ἀποβλητέο».

«Ἐγραφα ἐν πλῶ, κατὰ τὴν ἐπιστροφή μου ἀπὸ τὸ νησί τῆς Μεγαλόχαρης, τὴν Τῆνον, 19.09.2007».

Καταργείται τὸ Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε

Με προσπάθειες τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῶν Δ. Συμβουλίων στοῦ Ταμεῖο Προνοίας Δημ. Ὑπαλλήλων οἱ Ἐφημέριοι

Σύμφωνα με τὸ ἄρθρο 17 τοῦ Ν. 3607/07 καταργεῖται τὸ Ταμεῖο Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος καὶ οἱ Ἱερεῖς ὑπάγονται με τὸν ἴδιο Νόμο στοῦ Τ.Π.Δ.Υ. Ἰκανοποιεῖται ἔτσι ἓνα πάγιο αἶτημα τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ἐφ' ὅσον στοῦ ἐξῆς, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν συνταξιοδότηση καὶ τὴν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη τοῦ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο θὰ λαμβάνει καὶ τὸ ἐφ' ἅπαξ ἀπὸ τὸ Τ.Π.Δ.Υ. Ἦδη ἀπὸ 1.2.2008 τίθεται σὲ ἰσχὺ ὁ νέος νόμος, στὸν ὁποῖο ὑπάγονται ὑποχρεωτικὰ οἱ ἀσφαλισμένοι τοῦ Ταμεῖου ποὺ καταργεῖται καὶ στοῦ ἐξῆς ὅσοι θὰ διορίζονται με τὴν ιδιότητα με τὴν ὁποία θὰ ἀσφαλίζονταν ὑποχρεωτικὰ στοῦ καταργούμενου Ταμεῖο.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 3607

Σύσταση καὶ Καταστατικὸ τῆς «Ἡλεκτρονικῆς Διακυβέρνησης Κοινωνικῆς Ἀσφάλισης Α.Ε.» (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.) καὶ λοιπές ἀσφαλιστικὲς καὶ ὀργανωτικὲς διατάξεις.

Ἄρθρο δέκατο ἑβδομο Σύσταση Κλάδου Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.) στοῦ Ταμεῖο Προνοίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.)

1. Τὸ Ταμεῖο Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.), ποὺ προῆλθε ὕστερα ἀπὸ μετονομασίαν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. βάσει τῶν διατάξεων τῆς παρ. 7 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ ν. 2084/1992 (ΦΕΚ 165/Α') καὶ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τῆς νομοθεσίας τοῦ Κλάδου Ἀρωγῆς τοῦ μετονομαζόμενου Τ.Α.Κ.Ε. καταργεῖται ἀπὸ τὴν πρώτη τοῦ τέταρτου μηνὸς ἀπὸ τῆ δημοσίευσή τοῦ παρόντος νόμου.

2. Στοῦ Ταμεῖο Προνοίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.) συνιστᾶται ἀπὸ τὴν ἴδια παραπάνω ἡμερομηνία Κλάδος με τὴν ὀνομασίαν «Κλάδος Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος», ὁ ὁποῖος στοῦ ἐξῆς θὰ ἀποκαλεῖται «Κλάδος», στὸν ὁποῖο ὑπάγονται ὑποχρεωτικὰ:

α) οἱ ἀσφαλισμένοι τοῦ καταργούμενου Ταμεῖου,

β) οἱ ἐφεξῆς διοριζόμενοι με τὴν ιδιότητα με τὴν ὁποία θὰ ἀσφαλίζονταν ὑποχρεωτικὰ στοῦ καταργούμενου Ταμεῖο.

Ὁ Κλάδος αὐτὸς ἔχει πλήρη οικονομικὴ καὶ λογιστικὴ αὐτοτέλεια καὶ σὲ καμία περίπτωσι δὲν γίνεται μεταφορὰ κεφαλαίων ἀπὸ τοὺς λοιποὺς

κλάδους ποὺ ὑφίστανται στοῦ Ταμεῖο Προνοίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

3. Σκοπὸς τοῦ Κλάδου εἶναι ἡ καταβολὴ ἐφ' ἅπαξ βοθηήματος στοὺς ἀσφαλισμένους ποὺ ἀποχωροῦν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τους καὶ συνταξιοδοτοῦνται λόγω γήρατος ἢ ὀριστικῆς ἀναπηρίας με τὴν ἐπιφύλαξη τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ ν. 3232/2004 (ΦΕΚ 48/Α').

Τὴ διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τοῦ Κλάδου ἀσκεῖ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον τοῦ Τ.Π.Δ.Υ., σύμφωνα με τὶς διατάξεις τῆς νομοθεσίας ποὺ διέπουν τὸ Ταμεῖο αὐτό.

Οἱ ἐργασίαι τοῦ Κλάδου ἐκτελοῦνται ἀπὸ τὸ προσωπικὸ τοῦ Τ.Π.Δ.Υ. καὶ ἡ συμμετοχὴ τοῦ Κλάδου στὶς δαπάναις διοικήσεως καὶ λειτουργίας του καθορίζεται σὲ ποσοστὸ 10% τοῦ συνόλου.

Τὰ τῆς λογιστικῆς ὀργανώσεως, διαχειρίσεως, καταρτίσεως, ἰσοζυγίων, προϋπολογισμῶν, ἰσολογισμῶν, ἀπολογισμῶν, διενέργειας προμηθειῶν καὶ ἐπενδύσεων τοῦ Κλάδου διέπονται ἀπὸ τὶς ἐκάστοτε ἰσχύουσες διατάξεις τοῦ Τ.Π.Δ.Υ. καὶ τῆς γενικότερης νομοθεσίας.

4. Πόροι τοῦ Κλάδου εἶναι:

α) Μηνιαία εἰσφορὰ τῶν ἀσφαλισμένων, ἴση με 4% ὑπολογιζόμενη ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀποδοχῶν ποὺ ὑπολογίζεται καὶ ἡ εἰσφορὰ γιὰ τοὺς λοιποὺς ἀσφαλισμένους τοῦ Τ.Π.Δ.Υ.

β) Οἱ πόροι ἀπὸ τὸ κληρικὸσημο ὑπὲρ τοῦ πρώην Τ.Α.Κ.Ε. ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 2 τοῦ α.ν. τῆς 19/20 Νοεμβρίου 1935 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων 5439 κωδικοποιηθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 2 Σεπτεμβρίου 1932 διατάγματος καὶ 5889 περὶ Ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων τοῦ Ταμεῖου Ἀποδοχῶν καὶ Ἀσφαλίσεως Κλήρου τῆς Ἑλλάδος», ὅπως οἱ τιμὲς τῶν

πόρων αυτών αναπροσαρμόστηκαν με την αριθ. Φ.60/3355/23.12.1991 (ΦΕΚ 13 Β') υπουργική απόφαση που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 14 του άρθρου 1 του ν. 1719/1944 (ΦΕΚ 183/Α').

Με απόφαση του Υπουργού Ύπασχολησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίζεται ο αρμόδιος φορέας για την έκδοση και τη διαχείριση του κληρικόσημου, καθώς και το ποσοστό άμοιβης του φορέα αυτού.

γ) Η προβλεπόμενη από το άρθρο 46 του ν. 1759/1988 (ΦΕΚ 50/Α') εισφορά επί των κηρωδών ύλων.

Οι πόροι των περιπτώσεων β' και γ' δύναται να αύξομοιώνονται με απόφαση του Υπουργού Ύπασχολησης και Κοινωνικής Προστασίας, ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Τ.Π.Δ.Υ., για την κάλυψη των έλλειμμάτων του Κλάδου.

δ) Η προβλεπόμενη εισφορά των άρθρων 1 παρ. 4, 2 παρ. 1 και 3 παρ. 1 του ν.δ. 228/1973 (ΦΕΚ 284/Α'), όπως ισχύει κάθε φορά.

ε) Οι δωρεές, τα κληροδοτήματα, οι τόκοι και οι πρόσοδοι περιουσίας των κεφαλαίων και της περιουσίας του Κλάδου, καθώς και κάθε άλλο έσοδο που προέρχεται από νόμιμη αιτία.

5. Χρόνος ασφάλισης στον Κλάδο είναι:

α) Ο χρόνος για τον οποίο καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές για πραγματική ασφάλιση ή για αναγνώριση.

β) Ο χρόνος ασφάλισης στο καταργούμενο Ταμείο, συμπεριλαμβανομένου και αυτού που έχει αναγνωριστεί ή προσμετρηθεί από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία βάσει των διατάξεων του καταστατικού του καταργούμενου Ταμείου.

6. Οι προϋποθέσεις χορήγησης εφάπαξ βοηθήματος στους ασφαλισμένους και στα μέλη οικογένειάς τους σε περίπτωση θανάτου, οι υποκείμενες σε εισφορά άποδοχές, ο τρόπος υπολογισμού και το ύψος του βοηθήματος, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των επαναδιοριζόμενων, ή αναγνώριση προϋπηρεσίας, ή παραγραφή, το άνεκχώρητο και το ακατάσχετο των βοηθημάτων και εισφορών, καθώς και κάθε άλλη ρύθμιση που δεν προβλέπεται διαφορετικά από το εν λόγω άρθρο, διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του Κλάδου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων και της γενικότερης νομοθεσίας.

7. Τα προεδρικά διατάγματα 1032/1979 (ΦΕΚ 290/Α') και 219/1982 (ΦΕΚ 34/Α') καταργούνται και το σύνολο των καταβληθεισών εισφορών επιστρέφονται εντόκως με τη διαδικασία των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 9 του ν. 2335/1995, όπως ισχύει, στους δικαιούχους μετά από σχετική αίτησή τους που υποβάλλεται στον Κλάδο και

στην Άποστολική Διακονία της Ελλάδος αντίστοιχα εντός ανατρεπτικής προθεσμίας ενός (1) έτους από την έναρξη ασφάλισής τους στον Κλάδο.

Ο χρόνος προϋπηρεσίας που εξαγοράστηκε από υπαλλήλους που έκαναν χρήση των διατάξεων της παρ. 1γ της υ.α. Φ 274/οικ.631/1998 (ΦΕΚ 467 Β') παραμένει ισχυρός και λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του καταβαλλόμενου εφάπαξ βοηθήματος. Η επιπλέον δαπάνη για τους υπαλλήλους του καταργούμενου Ταμείου βαρύνει τον Κλάδο και για τους υπαλλήλους της Άποστολικής Διακονίας βαρύνει την Άποστολική Διακονία.

8. Οι ασφαλισμένοι του Κλάδου οι οποίοι μέχρι την ήμερομηνία σύστασης του θεμελιώνουν δικαίωμα λήψης εφάπαξ βοηθήματος βάσει των διατάξεων του καταργούμενου Ταμείου, διατηρούν το δικαίωμα λήψης της εφάπαξ παροχής σύμφωνα με τη νομοθεσία του καταργούμενου Ταμείου εφόσον αποχωρήσουν από την Ύπηρεσία, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 3232/2004 και ασκήσουν το δικαίωμα εντός πέντε (5) ετών από τη σύστασή του, στο Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.).

9. Τα ιερά παρεκκλήσια και έξωκλήσια μετά της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, τη διοίκηση και διαχείριση των οποίων έχει το καταργούμενο Ταμείο, βάσει των διατάξεων του άρθρου 12 του κ.ν. 5439/1932 (ΦΕΚ 297/Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του ν. 5889/1933 (ΦΕΚ 324/Α'), του άρθρου 5 του α.ν. 2200/1940 (ΦΕΚ 42/Α') και της παραγράφου 9 του άρθρου 21 του ν. 2084/1992, περιέχονται από την πρώτη του τετάρτου μήνα από της δημοσίευσής του παρόντος νόμου, στις οικείες Εκκλησιαστικές Αρχές, οι οποίες καθίστανται καθολικοί διάδοχοι των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αυτών. Με απόφαση του Υπουργού Ύπασχολησης και Κοινωνικής Προστασίας και μετά από γνώμη του Δ.Σ. του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων καθορίζεται ποσοστό επί των ετήσιων εσόδων τους που θα περιέρχεται στον Κλάδο Προνοίας Ορθόδοξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος.

Εκκρεμείς δίκες που προέκυψαν από τη λειτουργία του καταργούμενου Ταμείου που άφορούν τα ιερά παρεκκλήσια και έξωκλήσια και την περιουσία τους συνεχίζονται υπέρ ή κατά των οικείων Εκκλησιαστικών Αρχών χωρίς διακοπή.

10. Το σύνολο της κινητής περιουσίας του πρώην Τ.Α.Κ.Ε. και του καταργούμενου Ταμείου, περιλαμβανομένων και των ρευστών υπολοίπων των καταθετικών λογαριασμών στις Τράπεζες που τη-

ροϋνται, μέχρι την πρώτη του τέταρτου από της δημοσίευσης του παρόντος νόμου μήνα περιέχεται στο Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.) για λογαριασμό του Κλάδου.

11. Τα ακίνητα του πρώην Τ.Α.Κ.Ε. και του καταργούμενου Ταμείου (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.) περιέρχονται κατά κυριότητα από την πρώτη του τέταρτου μήνα από τη δημοσίευση του νόμου αυτού κατά τὰ 2/3 στο Έλληνικό Δημόσιο και κατά τὸ 1/3 στο Τ.Π.Δ.Υ. για λογαριασμό του Κλάδου, χωρίς την καταβολή φόρων, τελῶν ἢ δικαιωμάτων ὑπὲρ τρίτων.

Τυχόν έκκρεμεις δίκες που ἀφοροῦν τὰ ἀκίνητα αὐτὰ με διάδικο τὸ καταργούμενο Ταμείο συνεχίζονται ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ Δημοσίου και τοῦ Τ.Π.Δ.Υ., χωρίς διακοπή.

Για τὴ μεταβίβαση τῆς κυριότητας τῶν ἀνωτέρω ἀκινήτων στο Δημόσιο και στο Τ.Π.Δ.Υ. για λογαριασμό τοῦ Κλάδου Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος, κατὰ τὸ ποσοστὸ κυριότητάς τους, ἐκδίδεται διαπιστωτικὴ πράξη ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς Οἰκονομίας και Οἰκονομικῶν και Ἀπασχόλησης και Κοινωνικῆς Προστασίας, ἢ ὅποια μεταγράφεται ἀτελῶς στὰ οἰκεία βιβλία τοῦ Ὑποθηκοφυλακείου ἢ στὰ Κτηματικά Βιβλία.

12.α. Ἡ διαχείριση τῶν ἀκινήτων που βρίσκονται, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χαλκοκουνδύλη 28, ἐπὶ τῆς Πλ. Λουδοβίκου 4 ἔναντι Η.Σ.Α.Π. στὸν Πειραιά και οἱ Ε', ΣΤ' και Ζ' ὄροφοι γραφείων τοῦ ἀκινήτου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σοφοκλέους 4 στὴν Ἀθήνα, ὅπως περιγράφονται στὰ ἀριθμ. 39548/1978, 46555/1978, 79968/1958 και 82030/1958 συμβόλαια ἀντίστοιχα, ἀπὸ τὴν πρώτη του τέταρτου μήνα ἀπὸ τὴ δημοσίευση τοῦ νόμου αὐτοῦ, ἀσκεῖται ἀπὸ τὸ Τ.Π.Δ.Υ. για λογαριασμό τοῦ Κλάδου Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος.

β. Τὰ ἔσοδα τῶν ἀκινήτων τοῦ προηγούμενου ἔδαφίου τῆς παραγράφου αὐτῆς περιέρχονται ἐξ ὀλοκλήρου στὸν Κλάδο Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος τοῦ Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων.

γ. Ἡ διαχείριση και τὰ ἔσοδα τῶν ὑπόλοιπων ἀκινήτων περιέρχονται ἐξ ὀλοκλήρου στο Ἑλληνικό Δημόσιο.

13. Ἀπὸ τὴν πρώτη του τέταρτου μήνα ἀπὸ τὴ δημοσίευση τοῦ νόμου αὐτοῦ καταργοῦνται ἀπὸ τότε που ἴσχυσαν οἱ διατάξεις τῆς παρ. 9 τοῦ ἀρθροῦ 21 τοῦ ν. 2084/ 1992. Ποσὰ που ἔχουν καταβληθεῖ ἀπὸ τὸ καταργούμενο Ταμείο στο Δημόσιο δὲν ἀναζητοῦνται.

14. Στο Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.), στὴ Διεύθυνση Προνοίας Ὑπαλ-

λήλων Ν.Π.Δ.Δ. και για τὴ λειτουργία τοῦ Κλάδου Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος (Κ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.), συνιστῶνται δύο (2) ἐπιπλέον Τμήματα ὡς ἐξῆς:

α) Τμήμα Ἀσφάλισης - Παροχῶν Κ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.

β) Τμήμα Οἰκονομικοῦ Κ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.

Οἱ ἀρμοδιότητες τῶν ἀνωτέρω Τμημάτων, καθὼς και κάθε ἄλλη ἀναγκαῖα λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινὴ ἀπόφαση τῶν Ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν και Ἀπασχόλησης και Κοινωνικῆς Προστασίας, μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ταμείου.

15. Ὅλες οἱ ὑφιστάμενες κατὰ τὴν κατάργηση τοῦ Ταμείου θέσεις που προβλέπονται στὸν Κανονισμό του και τὸ ὑπηρετοῦν προσωπικὸ και ὁ δικηγόρος αὐτοῦ μεταφέρονται στο Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.0 ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία κατάργησής του. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ θεωρεῖται για κάθε συνέπεια ὅτι διανύθηκε στὴ νέα του θέση.

16. Οἱ νεωκόροι ἱερῶν παρεκκλησιῶν και ἐξωκκλησιῶν οἱ ὅποιοι εἶναι ἀποσπασμένοι στο Ταμείο Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος, με ἀπόφαση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐντάσσονται με τὴν ἴδια ἐργασιακὴ σχέση στο προσωπικὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἢ σὲ ἄλλους Ἐκκλησιαστικοὺς Ὁργανισμοὺς και Ἱερὲς Μητροπόλεις.

17. Ἀπὸ τὴ σύσταση τοῦ Κλάδου ὁ προβλεπόμενος ἀπὸ τὸ ἄρθρο 24 παρ. 1ε τοῦ α.ν. 976/1946 (περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) πόρος εἰσπράττεται ἀπευθείας ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὅποια δικαιούται νὰ προβαίνει σὲ ἔλεγχο τῆς βάσης ὑπολογισμοῦ τῶν ἀποδιδόμενων ποσῶν.

Ὁ ἐν λόγω πόρος ἀποδίδεται με μέριμνα και εὐθύνη τοῦ ὑπόχρεου πρὸς τοῦτο ἀνὰ τρίμηνο και μέσα σὲ προθεσμία εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τὴν πάροδο ἐκάστου τριμήνου. Σὲ περίπτωση ἀρνησῆς ἢ μὴ ἔγκαιρης ἀπόδοσης τοῦ παραπάνω πόρου ὁ ἐν λόγω πόρος θεωρεῖται ὡς δημόσιο ἔσοδο και εἰσπράττεται ἀπὸ τὴς ἀρμοδίες Δ.Ο.Υ. σύμφωνα με τὸν Κ.Ε.Δ.Ε. ἀποδιδόμενος στὴ συνέχεια στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἑλλάδος. Με τοὺς ἴδιους ὅρους εἰσπράττεται ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία και ἢ προβλεπόμενη κατὰ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ ν.δ. 83/31.8.1946 (ΦΕΚ 262/Α'), ὅπως τροποποιήθηκε ἀπὸ τὸ ἄρθρο 2 παρ. 2 τοῦ ν.δ. 228/1973 (ΦΕΚ 284/Α'), εἰσφορά ὑπὲρ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ἢ ὅποια στὴ συνέχεια ἀποδίδεται μέσα σὲ ἓνα μήνα στὸν ἐκδότη τοῦ Περιοδικοῦ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Οικογένεια ώρα μηδέν;

Με αυτό τον εύγλωττο τίτλο ή γνωστή Πανεπιστημιακή καθηγήτρια της Ύδοντιατρικής και εύλαβης λογοτέχνης κ. Μερόπη Σπυροπούλου μας προσφέρει την πείρα της και την γνώση της σ' ένα καλαίσθητο βιβλίο που κυκλοφορείται από τις εκδόσεις ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙ (Αθήνα, 2007). Το βιβλίο αυτό περιέχει άρθρα της συγγραφέως, τα οποία δημοσιεύθηκαν σε χριστιανικά περιοδικά και όμιλίες της σε Σχολές Γονέων διαφόρων Ίερων Μητροπόλεων. Η κ. Σπυροπούλου είναι άριστη χειρίστρια της γραφίδος και γνωρίζει εις βάθος τα προβλήματα της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας. Μιλά και γράφει με αγάπη για τον άνθρωπο, τον γονέα και το παιδί και πρωτίστως με σεβασμό στην Όρθοδοξη Χριστιανική διδασκαλία. Συνδυάζει τις παραδοσιακές αξίες με την ανάγκη κατανοήσεως της πραγματικότητας και της εποχής μας. Ο Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος και Άλμυρου κ. Ίγνάτιος γράφει μεταξύ άλλων στον Πρόλογο του βιβλίου: «Η συγγραφέας δέν περιορίζεται σε άπλές διαπιστώσεις αλλά διεισδύει πρωτότυπα σε όλες τις κρίσιμες παραμέτρους και διαστάσεις που όριοθετούν την καθημερινή πορεία της οικογένειας. Θέματα όπως οι σχέσεις των παιδιών με τους γονείς, ο καταλυτικός ρόλος της μητέρας, ή ήρεμη δύναμη της παρουσίας του πατέρα, ή τρίτη ηλικία, ή αντιμετώπιση του «γυάλινου δυνάστη» του σπιτιού, ή στήριξη των έξουθενωμένων παιδιών, είναι οι δρόμοι που διατρέχει αγωνιώσα ή συγγραφέας, προκειμένου να έντοπίσει τα στοιχεία που νοσοούν, για να προτείνει τρόπους αντιμετώπισης, οι όποιοι μπορούν να επαναφέρουν την άρμονική λειτουργία και ένότητα στην οικογένεια. Το βιβλίο, που παραδίδει στο άναγνωστικό κοινό ή κυρία Σπυροπούλου, με μορφή ολοκληρωμένη και καλλιτροπα σμιλευμένη, άποτελεί μία πρόκληση για κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο να άναλάβει, από όποια έπαλξη κι άν βρίσκεται και υπό οιανδήποτε ιδιότητα φέρει, ένα άγώνα

προκειμένου να διασωθεί άλώβητη ή οικογένεια, το πιο εύτυχισμένο καταφύγιο του ανθρώπου, ή πιο γλυκιά έστία θαλπωρης, άλλά και ή μήτρα διαφυλάξεως των παραδόσεων της φυλής μας». Συγχαίρουμε και έμεις την κ. Μερόπη Σπυροπούλου για το βιβλίο της «Οικογένεια, ώρα μηδέν;» και εύχόμαστε το έρώτημα που θέτει στον τίτλο του βιβλίου της να άφυνπνίσει τις συνειδήσεις όλων μας.

Άπό τα περιοδικά των Ίερων Μητροπόλεων

Θά συνεχίσουμε το ξεφύλλισμα των περιοδικών των κατά τόπους Ίερων Μητροπόλεων της Έκκλησίας της Ελλάδος, το όποιο ξεκινήσαμε τον προηγούμενο μήνα. Έχουμε, λοιπόν, μπροστά μας το περιοδικό «Διάβαση», διμηνιαία έκδοση Γραμματείας και Κατηχήσεως της Ίερας Μητροπόλεως Περιστερίου (τεύχος Ιουλίου Αυγούστου 2007). Μας έντυπωσιάζει το άρθρο του γνωστού άγογράφου π. Σταμάτη Σκλήρη με τίτλο «Φως άισθητικό και φως όντολογικό στη ζωγραφική» καθώς και ή στήλη παρουσιάσεως βιβλίων, την όποία έπιμελείται ή κ. Διαμαντένια Μπούρτζινου. Έρχόμαστε τώρα στο τεύχος Σεπτεμβρίου 2007 της «Κερκυραϊκής Άλήθειας», μηνιαίας έκδόσεως της Ίερας Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων. Πολύ ένδιαφέρουσα είναι ή πρωτοσέλιδη άναφορά στο 5ο Γενικό Ίερατικό Συνέδριο της Ίερας Μητροπόλεως με θέμα: Προσπάθεια της τοπικής Έκκλησίας μας για επανένωση της ιερότητας των μυστηρίων. Στο Συνέδριο μίλησαν ό Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Νεκτάριος, ό Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου κ. Δανιήλ και ό Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Παν. Σκαλτσής. Πλούσιο σε θέματα και εικονογράφηση είναι το τεύχος Σεπτεμβρίου 2007 του περιοδικού «Άγιος Κοσμάς ό Αιτωλός» της Ίερας Μητροπόλεως Αιτωλίας και Άκαρνανίας. Μεταξύ πολλών άλλων ξεχωρίζουμε την συνέντευξη του Έπισκόπου Κολούτζι Άφρικης κ. Μελετίου στον θεολόγο κ. Νικόλαο Καζαντζή με θέμα «Φωνή Όρθοδοξίας άπό το

Κολουέζι» καθώς και το άρθρο του π. Παύλου Ντανᾶ με τίτλο «Ὁ Βάρβαρος πού ἔγινε Ἅγιος». Τὸ τεύχος περιλαμβάνει ἕνα ἑκτενές ἀφιέρωμα με θέμα: «Νεότητα καὶ Ἐκπαίδευση». Ἐξ ἄλλου ἀξιοπρόσεκτο εἶναι τὸ τεύχος Ὀκτωβρίου 2007 τῆς «Πειραικῆς Ἐκκλησίας», μηνιαίου περιοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, με ἀφιέρωμα στὸν μακαριστὸ Γέροντα Ἰάκωβο Τσαλίκη, ὁ ὁποῖος ἐμόνασε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Δαβὶδ τῆς Εὐβοίας. Πέραν τοῦ ἀφιερώματος ἰδιαίτερος με συγκίνησε τὸ κείμενο τοῦ Ἀρχιμ. Βασιλείου Γοντικᾶκη, Προηγούμενου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων με τίτλο: «Τὸ Ἀρχέτυπό τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν πράξη: Ὁ Ἅγιος», βασισμένο σὲ παλαιότερη ὁμιλία τοῦ πολυγραφωτάτου ἱερομονάχου.

Καὶ πάλι γιὰ τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο

Παλαίμαχος ἐκπαιδευτικὸς καὶ ἀκούρατος συγγραφεὺς ὁ φιλόλογος-ἱστορικὸς κ. Βασιλεῖος Χαραλαμπόπουλος εἰδικεύεται στὴν ἱστορία τῆς Πελοποννήσου καθὼς καὶ στὰ θέματα τῆς ἑλληνορθοδόξου παιδείας. Τὸ τελευταῖο πόνημά του με τίτλο «Θέματα Ἱστορίας τῆς Δημητσάνας-Ἐπιλογή ἀρθρῶν καὶ μελετῶν» μᾶς βοηθεῖ νὰ γνωρίσουμε καλύτερα τὴν προσφορά τῆς Δημητσάνας καὶ τῶν τέκνων της, ὅπως ὁ Ἅγιος καὶ Ἐθνομάρτυς Γρηγόριος Ε', στὴν παιδεία καὶ στὴν ἐλευθερία τοῦ Γένους. Τὸ βιβλίο ἐξεδόθη τὸ 2007 ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα Δημητσανιτῶν «Γρηγόριος ὁ Ε'». Ἐπειδὴ κατὰ καιροὺς ὀρισμένοι διαστρεβλωτές τῆς Ἱστορίας ἀρνοῦνται τὴν ὑπάρξη καὶ τὴν προσφορά τοῦ Κρυφοῦ Σχολεῖοῦ παραθέτουμε ἕνα σχετικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν σελίδα 43 τοῦ ἐν λόγω βιβλίου τοῦ κ. Χαραλαμπόπουλου: «Οἱ ἀρνητές τοῦ κρυφοῦ σχολεῖοῦ ἔχουν καὶ ἕνα ἄλλο ἐπιχείρημα. Μᾶς λένε ὅτι οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐμπόδιζαν τὴν ἴδρυση σχολείων, δὲν εἶχαν καμιά τέτοια ἀπαγορευτικὴ διαταγή. Γι' αὐτὸ καὶ ἱδρύθηκαν πολλὰ σχολεῖα σὲ διάφορα μέρη. Βέβαια, δὲν ὑπῆρχε συγκεκριμένη διαταγή πού νὰ ἀπαγορεύει τὴν ἴδρυση σχολείων. Ἄλλὰ, ὅπως εἶναι γνωστὸ οἱ Τοῦρκοι ἔκαναν πολλές αὐθαιρεσίες, συχνὰ παρέβαιναν καὶ γραπτές διαταγές, καταπατοῦσαν ἀναγνωρισμένα δικαιώματα τῶν χριστιανῶν. Δὲν ὑπῆρχε νόμος πού νὰ ἐπιβάλλει τὸν ἐξισλαμισμό τῶν χριστιανῶν κι ὅμως συχνὰ γινόταν. Δὲν ὑπῆρχε διαταγή πού νὰ ἀπαγορεύει τὴν ἴδρυ-

ση ἢ ἐπισκευὴ ναῶν κι ὅμως πολλές φορές ἔφερναν ἐμπόδια, ζητοῦσαν ὑπέρογκα δῶρα (μπαξίσια), γιὰ νὰ δώσουν ἄδεια ἢ ἔβαζαν δύσκολους ὅρους, π.χ. νὰ τελειώσουν τὴν ἀνέγερση τοῦ ναοῦ σὲ 40 μέρες. Ὁ λόγιος καὶ γιατρός Στέφανος Κανέλλος ἔγραφε σὲ ἕνα Γερμανὸ φίλο του στὶς 4.2.1822 ὅτι «οἱ Τοῦρκοι ἐμπόδιζαν σχολεῖα αὐστηρότερα ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας. Τοῦτο καὶ ἄλλαι συγχρόνως αἰτίαι ἐβίαζαν τοὺς Γραικοὺς νὰ θεωροῦν τὴ θρησκείαν οὐσιωδῶς συνδεδεμένην με τὰ γράμματα καὶ τὰ σχολεῖα. Δία τοῦτο καὶ εἰς μεγάλας καὶ εἰς μικρᾶς πόλεις προσπαθοῦσαν με δόσιν χρημάτων καὶ με διάφορους τρόπους νὰ συσταῖνουν κοινὰ σχολεῖα κρυφίως, ὅπου καὶ τῶν πτωχῶν τὰ τέκνα ἀνεξόδως ἐδιδάσκοντο». Αὐτὲς καὶ ἄλλες πολλές ἀλήθειες βρίσκει ὁ ἀναγνώστης στὸ ἐνδιαφέρον ἱστορικὸ μελέτημα τοῦ κ. Βασ. Χαραλαμπόπουλου. Τοῦ εὐχόμεθα νὰ συνεχίσει τὴν πνευματικὴ του προσφορά με τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες χωρὶς χώρου λατρείας

Τὸ νέο ἔτος 2008 εἶναι ὡς γνωστὸν ἔτος Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων. Θυμόμαστε ὅλοι τὴν ἐπιτυχή διοργάνωση τῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004 ἀπὸ τὴν χώρα μας καὶ τὴν λειτουργία θρησκευτικῶν τόπων λατρείας καὶ προσευχῆς στὸ Ὀλυμπιακὸ Χωριό. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶχε φροντίσει γιὰ τὴν παρουσία γλωσσομαθῶν κληρικῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν Ὁρθοδόξων ἀθλητῶν ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος, ἐνῶ ὑπῆρξε πρόβλεψη γιὰ τὴν ἄσκηση τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τῶν Ρ/Καθολικῶν, τῶν Διαμαρτυρομένων, τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν Μουσουλμάνων. Με ἀνησυχία πληροφορηθήκαμε ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. ὅτι ἡ πρόθεση τῆς κινεζικῆς κυβερνήσεως εἶναι νὰ μὴν λειτουργήσουν τόποι λατρείας καὶ προσευχῆς κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ Πεκίνου. Ἡ Κίνα ἔχει ἕνα πανάρχαιο καὶ σεβαστὸ πολιτισμὸ, γι' αὐτὸ ἐλπίζουμε νὰ ἐπιδείξει ἀνεκτικότητα καὶ κατανόηση στὸ ζήτημα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Ἄλλωστε εἶναι ψυχικὴ ἀνάγκη γιὰ τὸν ἀθλητὴ καὶ μάλιστα τὸν Ὁρθόδοξο νὰ προσευχηθεῖ πρὶν καὶ μετὰ ἀπὸ μία δύσκολη προσπάθεια. Ἀναμένουμε πρὸ εὐχάριστες εἰδήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Εἶθε ὁ ἐναθροπήσας Θεὸς Λόγος νὰ φωτίσει ὅλην τὴν Ἀνθρωπότητα!

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Γιάννη Σουλιώτη

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

«Συλλογές»,

Έκδόσεις Φυτράκη 2007.

Πολυσχιδής προσωπικότητα, πολιτικός έπιστήμων, πανεπιστημιακός δάσκαλος, πρεσβευτής-σύμβουλος

του έλληνικού Υπουργείου Έξωτερικών σε θέματα άφοπλισμού και διεθνούς άσφαλείας, αλλά και ποιητής, συγγραφέας, μεταφραστής λογοτεχνικών και θεατρικών έργων στα έλληνικά από την άγγλική, γαλλική, ιταλική, πορτογαλική και ισπανική γλώσσα, είναι παράλληλα ένας πολύ άπλος και σεμνός άνθρωπος. Πριν όχι από πολύ καιρό παρουσίασε ένα καινούριο βιβλίο του τελείως διαφορετικό από τα άλλα, που αν και έρασιτέχνης, άποδείχθηκε έπίμονος και ακούραστος έρευνητής, και πού, όπως χαρακτηριστικά παρατήρησε ό διευθυντής του Βυζαντινού

και Χριστιανικού Μουσείου Άθηνών κ. Δ. Κωνσταντίου, «άγαπούσε αυτό που έκανε, και τó τελευταίο είχε ως άποτέλεσμα γλώσσα ρέουσα, έπισήμανση του καιρίου και συγκέντρωση πλήθους ύλικου». Πρόκειται για τó έργο «Οί Άγιοι Στρατιώτες, εικόνες και βίοι» που περιλήφθηκε στη σειρά «Συλλογές» των Έκδόσεων Φυτράκη, όπου έχουν συγκεντρωθεί 416 μεμονωμένοι ή έπωνυμοί άγιοι και γύρω στις 6.000 όμαδικόι ή άνώνυμοι στρατιώτες άγιοι. Σκοπός του συγγραφέα ήταν με την έπιλογή των εικόνων και των άλλων έργων τέχνης να άναπαρασταθούν άγιοι - ήρωες και γεγονότα της ζωής τους αλλά παράλληλα να άποδοθεί ιδιαίτερη τιμή στα έργα αυτά για την ύπέροχη όμορφιά τους. Ό συγγραφέας παρακολουθεί την ιστορική παρουσία των άγιων της Όρθοδοξίας, τα εικονογραφικά χαρακτηριστικά τους κατά έποχή και παρουσιάζει με συνοπτικό αλλά πολύ ζωντανό τρόπο τó συναξάρι τους που συνοδεύεται από παλαιότατες και κλασικές αλλά και σύγχρονες αξιόλογες άπεικονίσεις τους σε τοιχογραφίες και φορητές εικόνες, με κριτήριο, όπως παρατηρεί «τήν διαθεσιμότητα έργων ύποδειγματικής τέχνης», χρησιμοποιώντας, όπου τó κρίνει άπαραίτητο, τις άπόψεις και γνωστών ειδικών, τόσο στην Τέχνη όσο και τή Θεολογία. Μιά πολύ ενδιαφέρουσα έρευνα με πολλές προεκτάσεις.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

Κάλαντα, τροπάρια και νησιώτικα τραγούδια

Με την παιδική χορωδία του ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΙΑΜΟΥΛΗ

Τα Κάλαντα είναι λαϊκά τραγούδια του άγερμου, του γενικού δηλ. ξεσηκωμού, για την κοινή συμμετοχή στις μεγάλες του έτους γιορτές. Η σημαντικότερη περίοδος καλαντισμών είναι αυτή του Δωδεκαημέρου, των ήμερών δηλ. από τα Χριστούγεννα ως τα Φώτα. Κοινό χαρακτηριστικό των καλάντων ως προς τή μελωδία είναι ή συνεχής επανάληψη τής μιās άπλης και σύντομης μελωδικής φράσης, ή όποια δίνει έτσι τήν προτεραιότητα στο ποιητικό κείμενο και τήν εύχέρεια να άναδείξει τούτο τó πλούσιο πε-

ριεχόμενό του, μέσα από τή δική της λιτότητα. Κοινό χαρακτηριστικό των στίχων είναι πέρα από τήν άπαραίτητη άναφορά στην έορτή τής ήμέρας, που γι' αυτή γίνεται ό άγερμός, τα παινέματα προς τήν κυρά, τó νοικοκύρη, τó γιό και τήν κόρη, με κύρια ποιητικά στοιχεία, τήν ύπερβολή και τις ζωηρές μεταφορικές έννοιες. Τα παινέματα ποικίλλουν ανάλογα με τó πρόσωπο, όπου άπευθύνονται και κυρίως κατά περιοχή με τó είδος τής έργασίας του νοικοκύρη. Τα κάλαντα που περιέχει ό παρών ψηφιακός δίσκος είναι κυρίως νησιωτικά και παράλιων περιοχών και δίνουν, μαζί με τα τραγούδια και τους γνωστότερους βυζαντινούς ύμνους του όρθρου και τής Λειτουργίας των Χριστουγέννων, τήν αίσθηση του λαϊκού πανηγυρισμού όπως τον γνωρίσαμε στον Παπαδιαμάντη και άλλοι. Όλα αυτά άποδίδονται από τήν «Παιδική Χορωδία Παραδοσιακής Μουσικής» υπό τήν διεύθυνση του Γιάννη Τσιμουλή, με σεβασμό στη διατήρηση του γνησίου παραδοσιακού ύφους τόσο στη μελωδία, όσο και στα τοπικά ιδιώματα.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας...»

ΤΟ ΜΕΓΑ ΔΕΙΠΝΟ

(Λουκ. 14, 16-24)

Κάθε χρόνο, παραμονές Χριστουγέννων και κατά την Κυριακή τῶν Ἁγίων Προπατόρων, στους Ναούς μας διαβάζεται, ὡς Εὐαγγέλιο, ἡ παραβολή τοῦ Μεγάλου Δείπνου. Καὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες καὶ διδάσκαλοι στὴν παραβολὴ αὐτὴ εἶδαν τὸ κατ' ἐξοχὴν Μέγα Μυστήριον τῆς ζωῆς, τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Καὶ εἶναι Δείπνο διότι καλοῦνται οἱ ἄνθρωποι νὰ δειπνήσουν, νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ τους.

Ἄλλὰ, ὅπως μᾶς ἀναφέρει ἡ παραβολή, ἡ ἄρνηση τῶν προσκεκλημένων καὶ οἱ λόγοι ποὺ προβάλλουν γιὰ νὰ δικαιολογηθοῦν εἶναι καθαρὲς προφάσεις. Δηλαδή ψεύτικοι ἰσχυρισμοί. Ἐπιχειρήματα ποὺ δὲν ἀντέχουν σὲ σοβαρὴ συζήτηση καὶ δὲν πείθουν! Εἶναι ἄρνηση, καμουφλαρισμένη μὲ ἄτεχνον τρόπο.

1. Ἄρνηση καὶ προφάσεις: Ἄλλὰ τέτοιοι εἶναι καὶ ὅσοι σὲ κάθε ἐποχὴ ἀρνοῦνται νὰ δεχθοῦν τὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος τοὺς προσκαλεῖ κοντὰ Του. Ὅμως, μεγίστη τιμὴ εἶναι νὰ μᾶς καλεῖ ὁ Θεὸς στὸ Δείπνο τῆς Βασιλείας Του. Καὶ θᾶπρεπε νὰ λαχταράει ἡ ψυχὴ μας γι' αὐτό. Ὡς τόσο ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται. Γιατὶ καὶ στὶς μέρες μας οἱ ἀρνήσεις ἀκούγονται στὸν ἴδιον τόνο, καὶ οἱ προφάσεις λέγονται μὲ τὰ ἴδια σχεδὸν λόγια. Καὶ τώρα, λοιπόν, ἄρνηση, ἀνορεξία, ἀδιαφορία καὶ περιφρόνηση.

«Δὲν εὐκαιρῶ γιὰ τὴν ἐκκλησία», σοῦ λέει ὁ ἕνας. «Δὲν ἀδειάζω γιὰ τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα», ἐπαναλαμβάνει ὁ ἄλλος. «Ξέρετε ἡ ἐπιχείρησή μου μὲ ἀποροφᾶ τόσο πολὺ», προσθέτει ὁ τρίτος!... κ.λπ. Ἡ, «οἱ οἰκογενειακὲς μου ὑποχρεώσεις δὲν μοῦ τὸ ἐπιτρέπουν». Καὶ μερικοὶ προσθέτουν μὲ πολλὴ δόση ἐπιπολαιότητας: «Ἄλλωστε αὐτὰ ἐμεῖς τὰ ξέρουμε!...». Καὶ τὸ ἄλλο: «Ὅταν γίνω συνταξιούχος τότε θὰ ἀφοσιωθῶ στὸ Θεό, τώρα ὁμως δὲν εὐκαιρῶ!...».

Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ἀκούγονται, ὄχι λίγες φορές. Καὶ ὅλα αὐτὰ «προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις». Προφάσεις ποὺ κρύβουν περιφρόνηση πρὸς τὸν Θεὸ ποὺ μᾶς καλεῖ. Προφάσεις ποὺ ἐκφράζουν καὶ εἰρωνεία ἄλλα καὶ πνεῦμα ἀλαζονείας ἐκείνων ποὺ ἀρνοῦνται ν' ἀνταποκριθοῦν στὸ θεῖο κάλεσμα!...

Ἄλλὰ μήπως εἴμαστε κι ἐμεῖς τέτοιοι; Μήπως προφασίζομαστε γιὰ νὰ κρύψουμε τὴν πνευματικὴ

Πρωτοπρ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη,

Γ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ

μας ἀνορεξία γιὰ τὴ σωτηρία, γιὰ τὸν Θεό; Μᾶς καίει τοῦτος ὁ πόθος; Κοινωνοῦμε τακτικά; Ἡ μήπως τὸ θεωροῦμε πάρεργο; Πόσοι δυστυχῶς κοινωνοῦν μία ἢ δύο φορές τὸ χρόνο! Πόσοι ἄλλοι μένουν ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι, μακριὰ ἀπὸ τὸ ποτήρι τῆς ζωῆς! Δείγμα κι αὐτὸ μιᾶς ψεύτικης ἢ ἀναιμικῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ταυτόχρονα ἀσφαλῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιστημάνουμε καὶ νὰ προσέξουμε τὴν ἀνάλογη προετοιμασία μας, γιὰτι κι ἐδῶ σκοντάφτουμε οἱ πιὸ πολλοί. Καὶ τὸ λέμε αὐτὸ γιὰτι μόνο χριστιανοὶ ποὺ πλένονται στὸ πνευματικὸ λουτρό τῆς ἐξομολογήσεως μποροῦν νὰ πλησιάζουν τὸν Ἅγιο τῶν Ἁγίων.

2. *Τὸ Μέγα Δείπνο:* Ὅμως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ δείπνο αὐτὸ ἔχει ἐτοιμασθεῖ καὶ γιὰ ἐμᾶς. Καλεῖ κι ἐμᾶς ὁ Θεός. Καὶ πρέπει νὰ ἐκτιμήσουμε τὴν ἀνυπολόγιστη ἀξία καὶ ν' ἀνταποκριθοῦμε στὴν κλήση τοῦ Θεοῦ. Τὸ Δείπνο αὐτὸ εἶναι μέγα, γιὰτι τὸ ἐτοίμασε ὁ ἄπειρος Θεός. Εἶναι τὸ τραπέζι ποὺ κάθε Κυριακὴ τὸ ἐτοιμάζει ὁ Θεός - Πατέρας, γιὰ ἐμᾶς τὰ παιδιά Του. Εἶναι Μέγα γιὰτι εἶναι αἰωνίου ἀξίας καὶ διάρκειας καὶ γιὰτι ἀκόμη εἶναι ἀτίμητα καὶ ἀνέκφραστα τὰ ἀγαθὰ Του. Εἶναι ἡ ἴδια, ἡ αἰώνια Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τὸ Μέγα Δείπνο. Εἶναι ἡ μέλλουσα εὐτυχία καὶ μακαριότητά της. Μία ζωὴ δίχως τέλος κοντὰ στὸν Πανάγαθο Θεό, μέσα στὸν ὠκεανὸ χαρᾶς, εἰρήνης, εὐφροσύνης καὶ χάριτος.

– Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Αὐτὸ εἶναι τὸ Μέγα Δείπνο. Δὲν εἶναι ἀδιανόητο νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, χριστιανοί, ποὺ ἀρνοῦνται νὰ προσέλθουν στὸ Δείπνο αὐτό; Στῶμεν καλῶς, ἀδελφοί! Στὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ Βασιλεία Του, ἂς ἀπαντοῦμε μὲ πόθο καὶ προθυμία χωρὶς προφάσεις ἀδικαιολόγητες. Καὶ ἂς ἐτοιμαζόμαστε πνευματικά. Μὲ ταπείνωση, μὲ φόβο, πίστη καὶ ἀγάπη. Νὰ ζητήσουμε καὶ νὰ δώσουμε συγχώρηση, ὥστε νὰ εἴμαστε ἄξιοι, ὅταν μᾶς καλέσει Ἐκεῖνος ὁ φιλόνητος Οἰκοδεσπότης, ν' ἀπολαύσουμε:

«Ἄ ὄφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν!...» (Α' Κορινθ. 2,9).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερων Μητροπόλεων

Παιδιά των Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱ.Μ. Σιδηροκάστρου κατὰ τὴν τελετὴ ἀγίασμου τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων (13.10.07).

Τὰ μέλη τῆς 10' Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως γιὰ θέματα αἵρέσεων στὸ Ἱ. Προσκύνημα τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Ρώσου (29.10. - 1.11.07).

Ὁ Σεβ. Θεσσαλιώτιδος κ. Κύριλλος χειροτονεῖ εἰς Διάκονον τὸν κ. Μιλτιάδη Τζιβένη, στὸν Ἱ. Ν. Ἁγ. Δημητρίου (3.11.07).

Ἐποψη αἴθουσας τοῦ σχολείου ποὺ ἐτοίμασε ἡ Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη» στὴ Συρία (10.11.07).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση γιὰ τὸν Ἱερό Χρυσόστομο στὴν Κόνιτσα (11.11.07).

Τὸ Ἱερό Προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου ἐπισκέφθηκε ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Παῦλος (16.11.07).

ΠΛΗΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Αριθμός Άδειας
10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ιω. Γενναδίου 14 115-21 Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

solidarity

αλληλεγγύη σε ολόκληρο τον κόσμο

12345 ΧΡΟΝΙΑ

ΓΡΑΜΜΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΧΡΕΩΣΗ
800 11 37777

www.solidarity.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5203 031-5